

Põhja-Pärnumaa valla arengukava aastani 2030

Põhja-Pärnumaa 2025

Põhja-Pärnumaa vald

„Põhja-Pärnumaa on uuendusmeelne, avatud ja selgete sihtidega vald, kus väärtustatakse inimesi, hoitakse keskkonda ning ehitatakse üheskoos kestlikku ja väarikat tulevikku.“

Sisukord

Põhja-Pärnumaa valla arengusuund	3
Sissejuhatus.....	6
Põhja-Pärnumaa valla elanikkond.....	7
Ettevõtlus ja tööhõive Põhja-Pärnumaa vallas	8
Haridusasutused Põhja-Pärnumaa vallas.....	10
Vabaaja veetmise võimalused Põhja-Pärnumaa vallas.....	11
Sotsiaalvaldkond	17
Põhja-Pärnumaa füüsiline keskkond.....	19
Põhja-Pärnumaa valla tugevused, nõrkused, ohud ja võimalused (Analüüs koostatud 2018)	23
Tuleviku visioon, missioon ja strateegilised eesmärgid	27
Põhja-Pärnumaa valla panus Pärnumaa kliimakava 2030 eesmärkide täitmisel.....	29
Lisad	31
Üle 100 elanikuga alevid ja külad: 01.01.2020 ja 01.01.2025 seisuga.....	31
Põhja-Pärnumaal elavate leibkondade profiilid arengukava koostamise hetkel (2018)	32
Tegevuskava.....	33
Investeeringud valla eelarvest 2026-2029.....	38
Põhja-Pärnumaa valla haridus- ja noortevaldkonna hetkeseis.....	39

Põhja-Pärnumaa valla arengusuund

Põhja-Pärnumaa valla arengukava ja eelarvestrateegia aluseks on võetud Põhjamaade mudel, mille keskmes on kvaliteetsete ja võrdselt kättesaadavate avalike teenuste koondamine tömbekeskustesse. Meie kolm peamist tömbekeskust on Vändra, Tootsi ja Pärnu-Jaagupi, mille ümber koondub suurem osa arendustegevustest.

Valla eesmärk on edasistes arengutes jälgida energiasõltumatust, keskkonnasäästlikkust ja kliimasõbralikkust. Olemasolevad päikese- ja tuulepargid ning kavandatavad biogaasijaamade lahendused aitavad luua puhtamat energiat, uusi töökohti ning tugevdavad kohalikku majandust.

Taastuvenergia areng loob vallas soodsa pinnase ettevõtluse kasvuks. Taastuvenergia parkide juurde planeerime rajada ettevõtlusalad, mis loovad kodulähedased töökohad, tõstes piirkonna atraktiivsust investorite ning tänaste ja tulevaste elanike silmis.

Vallavolikogu ja vallavalitsuse eesmärk on muuta Põhja-Pärnumaa vald köitvaks juba siin elavatele kui ka uutele noortele peredele ja ettevõtetele. Viimastel aastatel on huvi meie valla vastu kasvanud. Selle taga on mitmed olulised arengud: Sopi-Tootsi roheenergiapark, Via Baltica ja Rail Balticu valmimine lähiaastatel, uute ettevõtlusalade rajamine ning tugeva ja kvaliteetse hariduse hoidmine.

Need muutused loovad tugeva aluse ettevõtluse arenguks. Ettevõtted vajavad aga ka kohalikku tööjõudu, mis tähendab, et valla elanike arvu kasvatamine on meie jaoks oluline prioriteet.

Elanike arvu kasv toob kaasa vajaduse uute elamispindade järele. Koostöös investoritega ja võimalike projektipõhiste toetustega plaanime ehitada uusi üürimaju Vändrasse, Tootsi ja Pärnu-Jaagupisse.

Selleks, et parandada avalike ja kvaliteetsete teenuste kättesaadavust vallas, arendame sihipäraselt välja atraktiivseid tömbekeskusi. Õpilastele kvaliteetse hariduse andmiseks korrastame õpperuumid, loome kaasaegsed õpikeskkonnad juurdeehituste näol kahe suurema kooli juurde.

Põhja-Pärnumaa vald

„Kui tuled elama Põhja-Pärnumaale, satud kohta, kus rahu ja ruum annavad hingele aega, kogukond toetab ja loodus kutsub – siin on turvaline kodu ja tähenduslik elu.“

Samuti arendame välja vajaliku taristu ning parendame vallasisest transpordiühendust koostöös Pärnumaa Ühistranspordikeskusega, et tagada mugav ligipääs tõmbekeskustele. Enamik suuremaid külakogukondi asub tõmbekeskustest kuni 7 kilomeetri kaugusel, mistõttu on oluline säilitada ja parandada kohalike teede seisukorda. Selleks suuname märkimisväärse osa maamaksutulust teede korrashoidu.

Rahastusvõimaluste olemasolul rajame kergliiklusteid, et suurendada liiklusohutust ja edendada tervislikke liikumisvõimalusi. Panustame olemasolevate kogukonnakeskuste arendamisse ning säilitame kaasava eelarve võimaluse, mis annab elanikele vabaduse ise kaasa rääkida oma piirkonna arengus.

2025. aasta alguses viidi Põhja-Pärnumaa vallas läbi põhjalik ülevaade vallale kuuluvast kinnisvarast, et hinnata hoonete hetkeseisukorda ja kasutusvõimalusi. Eesmärk on leida sobivad lahendused kinnisvara jaoks, mis hetkel kasutusel ei ole ning planeerida senises kasutuses olevate hoonete paremat rakendamist. Järgnevatel aastatel keskendutame kinnisvara ümberkorraldamisele, et olemasolevaid ressursse mõistlikumalt kasutada.

Oluline fookus on energiatõhususel. Soovime liikuda avalike hoonete puhul nullenergia lahenduste suunas, mis aitaks vähendada kulusid ja edendada keskkonnasäästlikkust. Samuti uuendame tänavalgustusevõrgu, et tagada alaliselt pimedal ajal turvalisus.

Lähiaastad peavad tooma selguse ka kohalike vee-ettevõtjate tuleviku osas. Väikese tarbimisega maapiirkondades muutub teenuse osutamine järjest kallimaks ning väheneb investeerimisvõimekus. Riik on algatanud vee-ettevõtete reformi, mille eesmärk on viia väiksemad ettevõtted ühinemiseni. Põhja-Pärnumaa vallavalitsus on sellesse protsessi aktiivselt kaasatud ning 2025. aastal valmib uuendatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava, mis loob selgema aluse tulevikulahendustele.

Sotsiaalvaldkonna arendamine on üks Põhja-Pärnumaa valla olulisi prioriteete. Meie eesmärk on hoida sotsiaalteenuste kättesaadavus võimalikult kodulähedal ning toetada lastega perede toimetulekut ja heaolu.

Töötame selle nimel, et parandada teenuste kvaliteeti ning laiendada nende ulatust. Pakume erinevaid tugiteenuseid eakatele, erivajadustega inimestele ja peredele, kes vajavad lisatuge. Koostöös valla allasutustega arendame välja uusi teenuseid ning täiustame olemasolevaid lahendusi, et tagada kõigile elanikele vajalik abi. Jätkame senise sotsiaalhoolekande asutuste võrgustiku hoidmist ja arendamist.

Põhja-Pärnumaa valla neli peamist arengusuunda

Põhja-Pärnumaa valla arengukava ja eelarvestrateegia keskenduvad neljale põhisuunale, mille kaudu kujundame jätkusuutlikku, ettevõtlikku, hoolivat ja õppimist väärtustavat elukeskkonda. Iga arengusuuna all on seatud konkreetsed eesmärgid ning nende saavutamiseks kavandatud tegevused, mis on detailsemalt kirjeldatud arengukava tegevuskavas ja eelarvestrateegias.

1. Elukeskkonna säilitamine ja parendamine

Eesmärk on kujundada korrastatud, turvaline ja keskkonnasäästlik elukeskkond, mis toetab kogukondade elujõulisust ja elanike heaolu.

Olulisemad tegevused:

- Teedevõrgu korrastamist ja heas seisukorras hoidmist;
- Elanike varustamist kvaliteetse joogivee ja toimiva kanalisatsioonisüsteemiga;
- Valla kinnisvara korrastamist, sealhulgas sotsiaalpindade, hoolekandeesutuste, kultuuri- ja haridusasutuste renoveerimist;
- Ühistranspordivõrgu arendamist ja ühenduste parendamist;
- Avaliku ruumi arendamist valla tõmbekeskustes;
- Turismiobjektide korrastamist ja tähistamist;
- Korraldatud, puhta ja meeldiva elukeskkonna loomist ;
- Jäätmekäitluse süsteemi tõhustamist ning keskkonnaohutuse tagamist.

2. Ettevõtlust soodustav keskkond

Töötame selle nimel, et kujundada ettevõtjasõbralik ja atraktiivne majanduskeskkond, mis toetab töökohtade loomist ja kohaliku majanduse elavnemist.

Olulisemad tegevused:

- Ettevõtlusalade ja nendega seotud taristu arendamine;
- Projektipõhiste lisarahastus võimaluste aktiivne kasutamine;
- Ettevõtlikkuse edendamine, valla maine kujundamine ning koostöövõrgustike loomine.

3. Kvaliteetne, kaasaegne ja optimeeritud haridus- ning kultuuriasutuste võrgustik

Meie eesmärk on pakkuda kvaliteetset ja kaasaegset haridust, mis toetab igakülgset noore arengut ning arvestab tema vajadustega. Samuti panustame elujõulisse kultuurikeskkonda.

Olulisemad tegevused:

- Isikukeskse ja toetava õpikäsituse juurutamine hariduses;
- Pädevate ja innustunud spetsialistide hoidmine ja väärtustamine haridus- ning noorsootöö valdkonnas;
- Noorte huvitegevuse võimaluste mitmekesistamine;
- Asutuste võrgu tasakaalustamine ja optimeerimine.

4. Kvaliteetne ja optimaalne heaolu- ja sotsiaalteenuste võrgustik

Tähtsustame iga vallaelaniku heaolu ning toetame nende iseseisvat toimetulekut turvalises ja toetavas keskkonnas.

Olulisemad tegevused:

- Füüsilise, vaimse ja psühhosotsiaalse heaolu toetamine;
- Sotsiaalvaldkonnas töötavate inimeste väärtustamine;
- Optimaalse hoolekandeesutuste võrgu säilitamine ja arendamine;
- Esmatasandi tervishoiuteenuste kättesaadavuse säilitamine ja parendamine.
- Lastega perede toetamine ning vajaduspõhiste teenuste pakkumine;
- Eakate ja erivajadustega inimeste teenuste laiendamine.

Sissejuhatus

Arengukava koostamise eesmärk oli kokku leppida terviklik plaan, mis juhib Põhja-Pärnumaa valla arengut pärast 2017. aasta haldusreformi. See dokument seab valla strateegilised eesmärgid ning kirjeldab tegevusi, mis aitavad neid eesmärke saavutada. Arengukava katab perioodi 2019–2030.

Põhja-Pärnumaa valla arengukava aastani 2030 on vastu võetud Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu 19. septembri 2018. a määrusega nr 36 ja seda on muudetud 18.11.2020 määrusega nr 21, 15.09.2021 määrusega nr 10, 21.09.2022 määrusega nr 11, 16.08.2023 nr 15 ning 18.09.2024 määrusega nr 12. Igal aastal vaadatakse arengukava tegevuskavad üle ja viiakse sisse muudatused tegevuskavasse.

Arengukava struktuur ja sisu

Arengukava ülesehitus järgib vallavalitsuse kehtestatud reegleid ning sisaldab:

1. Majandusliku, sotsiaalse, kultuurilise ja looduskeskkonna ning rahvastiku tervise arengusuundi ja vajadusi.
2. Hetkeolukorra analüüsi ehk probleemide ja võimaluste kirjeldust erinevates tegevusvaldkondades.
3. Strateegilisi eesmärke koos soovitud mõjuga arengukava perioodi lõpuks.
4. Vajalikke tegevusi eesmärkide saavutamiseks, sh investeeringud ja arendused, mis on kokku lepitud ka omavalitsuste ühinemislepingus.

Arengukava koostamise protsess

2018. aastal toimus viis ümarlauda, kus kaasati piirkonna spetsialiste, volikogu liikmeid ja teisi huvigruppe. Esimesel ümarlaul arutati piirkonna väärtusi, visiooni, missiooni ja strateegilisi eesmärke. Järgmised ümarlauad keskendusid eesmärkide täpsustamisele, tegevuskava koostamisele ning riskide hindamisele.

Arengukava koostamisel võeti arvesse omavalitsuste ühinemislepingut ning tagati erinevate osapoolte kaasamine kogu protsessi vältel.

Põhja-Pärnumaa vald

„Tugev kogukond sünnib seal, kus inimesed ei oota muutust, vaid ise loovad selle – üheskoos, südamega ja sihikindlalt.“

Põhja-Pärnumaa valla elanikkond

Põhja-Pärnumaa vald loodi 21. oktoobril 2017. aastal Halinga, Tootsi ja Vändra valla ning Vändra alevi ühinemisel. 01.01.2024. aasta seisuga elas vallas 7 880 ja 01.01.2025 seisuga 7 847. Elanike arv on aastaga kahanenud 43 inimese võrra, Valla territooriumil on 86 küla ning kolm alevit- Tootsi, Pärnu-Jaagupi ja Vändra.

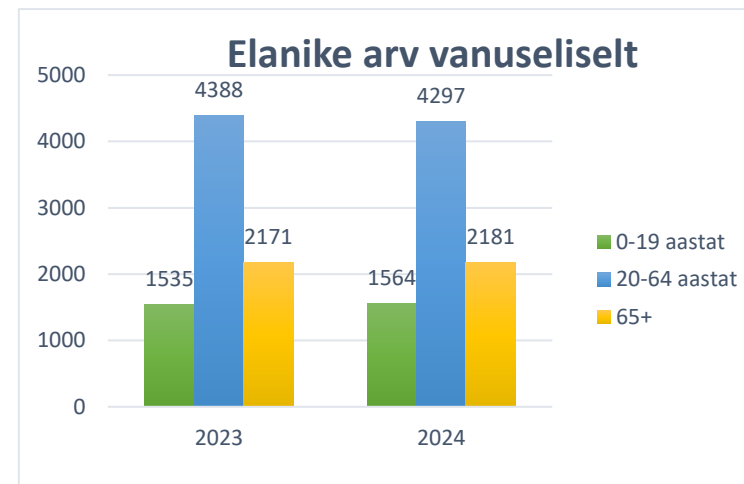
Valla haldusterritoorium on 1010,1 km², mis teeb keskmiseks elanike tiheduseks 7,9 inimest ühe ruutkilomeetri kohta.

2024. aastal sündis 43 ja suri 125 inimest, valda saabus 346 ja lahkus 307 inimest, vallasine liikumine on 157 inimest.

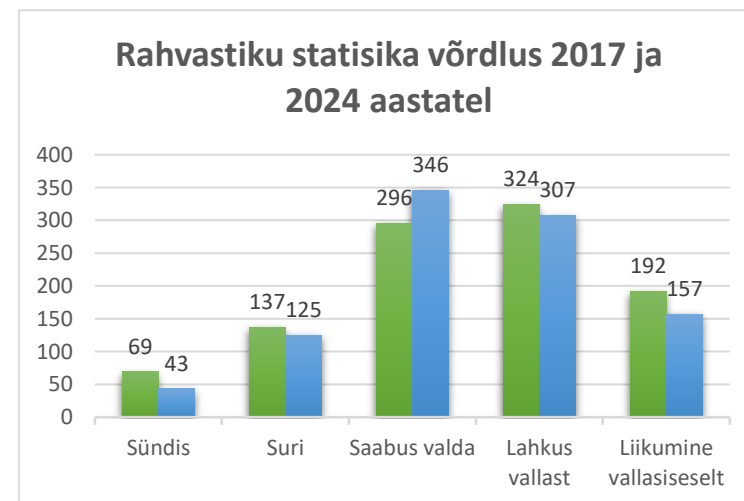
Üle veerand rahvastikust on vanemad kui 65 aastat, mis on 27,79% ning laste ja noorukite osakaal on ca 19,93 %. Tööealised moodustavad 54,75 % valla elanikkonnast

Joonis 1. Põhja-Pärnumaa valla asustusüksused (üle 100 elanikuaga alevid ja külad)

Joonis 2. Elanike vanuseline struktuur

Joonis 3: Rahvastiku statistika Põhja-Pärnumaa vallas

Ettevõtlus ja tööhõive Põhja-Pärnumaa vallas

Statistikaameti andmetel oli seisuga 1. jaanuar 2025 Põhja-Pärnumaa vallas registreeritud kokku 1217 ettevõtet. Nende hulgas oli 7 aktsiaseltsi, 490 osaühingut, 323 mittetulundusühingut, 3 sihtasutust, 0 täisühingut, 5 tulundusühistut, 1 usaldusühing, 144 füüsilisest isikust ettevõtjat, 216 korteriühistut, 2 maaparandusühistut ning 26 kohaliku omavalitsuse asutust.

Aastal 2018 tegutses vallas 278 tööandjat, kes pakkusid tööd 1839 inimesele. Aastaks 2024 oli tööandjate arv vähenenud 259-ni, kuid töötajate arv kasvanud 1920-ni. Suuremad tööandjad on haridus- ja kultuuriasutused, sotsiaalhoolekandeasutused ning vallavalitsus, kus kokku töötab 559 inimest.

Vallas tegutseb ka vallale 100% kuuluv AS Mako, mille põhitegevus on veevarustuse ja reovee ärajuhtimise teenuse osutamine. Ettevõtluse valdkondade lõikes on kõige rohkem tegutsejaid primaarsektoris, eelkõige põllumajanduses ja metsanduses. Vähem ettevõtteid tegutseb sekundaarsektoris, mille alla kuuluvad mäetööstus, töötlev tööstus ja ehitus, ning tertsiaarsektoris ehk teeninduses. Siiski on just tööstusvaldkonnas hõivatud rohkem töötajaid kui põllumajanduses ja metsanduses.

Põhja-Pärnumaal on mitmeid olulisi turismivaatamisväärsusi – C. R. Jakobsoni Talumuuseum Kurgjal, Automuuseum Halinga piirkonnas, Jaanihanso Siidrivabrik ja Kõrsikuvabrik ning Lepiku-Mardi kollektsioonaeid Halinga piirkonnas, Piesta-Kuusikaru mahlatootmine Kullimaa külas, Soomaa Rahvuspark ja mitmed teised. Põhja-Pärnumaa vald kuulub Rohelise Jõemaa Koostöökogu piirkonda, Eesti Linnade ja Valdade Liitu, Pärnumaa Omavalitsuste Liitu. Meil on pikaajalised koostöö suhted sõprusvaldadega Soomes Alajärven Kaupunki, Poolas Ostrow Mazowiecka vald, Rundale vald Lätis, Pakruojiuse vald Leedus ja Itaalias Uggiate-Trevano omavalitsus.

Aastal 2024 oli Põhja-Pärnumaa vallas kokku ligikaudu 3500 tööealist töötavat elanikku, kes panustasid aktiivselt valla maksutulusse.

Töötuse määr oli arengukava koostamise hetkel, 1. jaanuaril 2018, 4,5% ehk 173 inimest. Aastaks 2024 oli registreeritud töötute arv tõusnud 215 inimeseni ning töötuse määr ulatus 5%. Võrdlusena oli töötuse määr 2023. aasta lõpus 6,7%. Eesti keskmine töötuse määr oli 2024. aasta lõpus 7,6% ning 2023. aastal 6,4%.

Põhja-Pärnumaa vald

„Oleme juured mullas ja pilgud
tulevikus, avatud muutustele ja julgelt
uuendusi loomas.“

TEGEVUSALA	Statistika		Omaavalitsuse tööandjate deklaratsioonis TSD märgitud töötajate arv		Keskmine töötasu sellel tegevusalal omaavalitsuse territooriumil tegutsevates ettevõtetes (eurodes)	
	apr.18	apr.24	apr.18	jaan.24	apr.18	jaan.24
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	47	184	286	292	1001	1654
Töötlev tööstus	33	60	484	486	1024	1623
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine		3		15		1501
Ehitus	30	91	197	189	1060	1466
Hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite ja mootorrataste remont	38	72	241	256	811	1094
Veondus ja laondus	14	32	76	102	835	1106
Majutus ja toidlustus	5	17	27	23	702	815
Info ja side	7	19	9	8	1027	2193
Kinnisvaraala tegevus	4	21	11	8	737	1081
Kutse-, teadus- ja tehnikaala tegevus	12	44	15	30	981	1512
Haldus- ja abitegevused	7	29	25	44	772	1078
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus			451	441	1046	1563
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg		9		8		902
Muud teenindavad tegevused	2	47	5	18	1284	1142
Tegevusala määramata	3		11		503	

Tabel 1. Põhja-Pärnumaa territooriumil tegutsevad ettevõtted, kellel on töötajad või käive seisuga aprill 2018 ja 31.12.2024

Haridusasutused Põhja-Pärnumaa vallas

Haridusasutuste arv 2024/25 õppeaastal on valla territooriumil 11, millest kaks on lasteaiad, kaks lasteaed-alkkooli, üks lasteaed-põhikool, kaks põhikooli, üks gümnaasium ning kolm huvikooli (sh üks erahuvikool).

Õpilaste arv Põhja-Pärnumaa valla koolides on viimase kümne aasta jooksul vähenenud, kuid viimastel aastatel stabiliseerunud. Kui 2012/2013 õppeaastal käis koolides kokku 819 õpilast, siis 2024/2025 õppeaasta 10. septembri seisuga on õpilasi 723 (eelmisel õppeaastal 760 õpilast). Valla lasteaedades käis 10. septembri 2024 seisuga 420 last, lasteaedades käivate laste arv suurenes võrreldes eelmise aastaga 23 lapse võrra.

Koolieelsetes lasteasutustes ja üldhariduskoolides töötab kokku 170 õpetajat, kes täidavad 140 ametikohta. Nii koolides kui ka lasteaedades on enamik õpetajatest vanuses üle 50 eluaasta.

Põhja-Pärnumaa lapsed kasutavad lasteaiakohti ja õpivad koolides ka teistes omavalitsustes. Samal ajal käivad teiste omavalitsuste lapsed Põhja-Pärnumaa lasteaedades ja koolides. Lasteaia teenuse osas on sisse- ja väljapoole liikumine tasakaalus, kuid koolihariduse puhul on vald enamasti teenuse sisseostja rollis.

Aastatel 2024–2027 on prognooside järgi kooliealiste laste arv kõikumine suur. 2024. aasta sügisel alustas esimeses klassis 62 õpilast, 2025. aastal prognoositakse esmaklassiliste arvu tõusu 92 lapseni. Seejärel väheneb esimeste klasside õpilaste arv ning 2028. aastal prognoositakse 73 last.

Valla territooriumil tegutseb kolm huviharidusasutust: M. Lüdigi nimeline Vändra Muusika- ja Kunstikool, Pärnu-Jaagupi Muusikakool ning Jalgpallikool Vändra Vaprus. Kõigis valla munitsipaalhuvikoolides õpib kokku 140 õpilast.

Põhja-Pärnumaa vald

**„Haridus Põhja-Pärnumaal on rohkem
kui teadmine – see on võimaluste
loomine, innustamine ja arengu
toetamine.“**

Vabaaja veetmise võimalused Põhja-Pärnumaa vallas

Põhja-Pärnumaa on kultuuri- ja lugemishimuline vald, kus elanikel on võimalus osa saada mitmekesistest kultuurisündmustest eri paigus üle valla. On loodud head tingimused kultuuritegevuseks ning toetatakse aktiivselt sportimisvõimalusi nii sise- kui välitingimustes. Vallas tegutseb arvukalt aktiivseid spordiklube, kes esindavad valda edukalt nii Eestis kui rahvusvaheliselt.

Raamatukogud

01.03.2019 aastal loodud Põhja-Pärnumaa Raamatukogu koondab enda alla 8 väiksemat haruraamatukogu. Põhja-Pärnumaa raamatukogu juures tegutseb ka Vändra Kunstigalerii. Suurejõe ja Tootsi haruraamatukogud paiknevad koolimajades ning täidavad lisaks kogukonnaraamatukogule ka kooliraamatukogu ülesandeid põhikogu osas. Kõikides Põhja- Pärnumaa valla raamatukogudes on avatud avalik internetipunkt.

Põhja-Pärnumaa raamatukogudes on 17 töötajat, kes täidavad 11,25 ametikohta.

Põhja-Pärnumaa valla elanik peab raamatukogu oluliseks, seda näitab stabiilne külastuste ja laenutuste arv. Kokku on raamatukogude regulaarseid kasutajad möödunud aasta lõpu seisga 2245, kes laenutasid või kasutasid raamatukogude pakutavaid teenuseid 38505 korral. Põhja-Pärnumaa raamatukogude teavikute koguarv on 101695.

Omaavalitsuse eesmärk on kujundada raamatukogud kogukonnakeskusteks, kus lisaks traditsioonilistele raamatukoguteenustele – nagu trükiste ja muu laenutus, kojulaenutus, avaliku internetipunkti kasutamine, paljundamine, skaneerimine, infootsing ning lugemise ja kirjandusega seotud ürituste korraldamine – pakutakse järjest enam uusi ja kogukonnale suunatud teenuseid.

Külastajatele on kättesaadavad tehnilised seadmed, nagu kilelõikur, 3D-printer, laserlõikur, spiraalkõitja, overlokk, õmblusmasin ja märgimasin. Vändra raamatukogu hoones tegutseb kunstigalerii. Lisaks pakuvad raamatukogud piirkondlikku turismiinfot (Vändras ja Pärnu-Jaagupis), giiditeenust, tööriistade laenutust ning osalevad koduloo ja muuseumitöö korraldamisel.

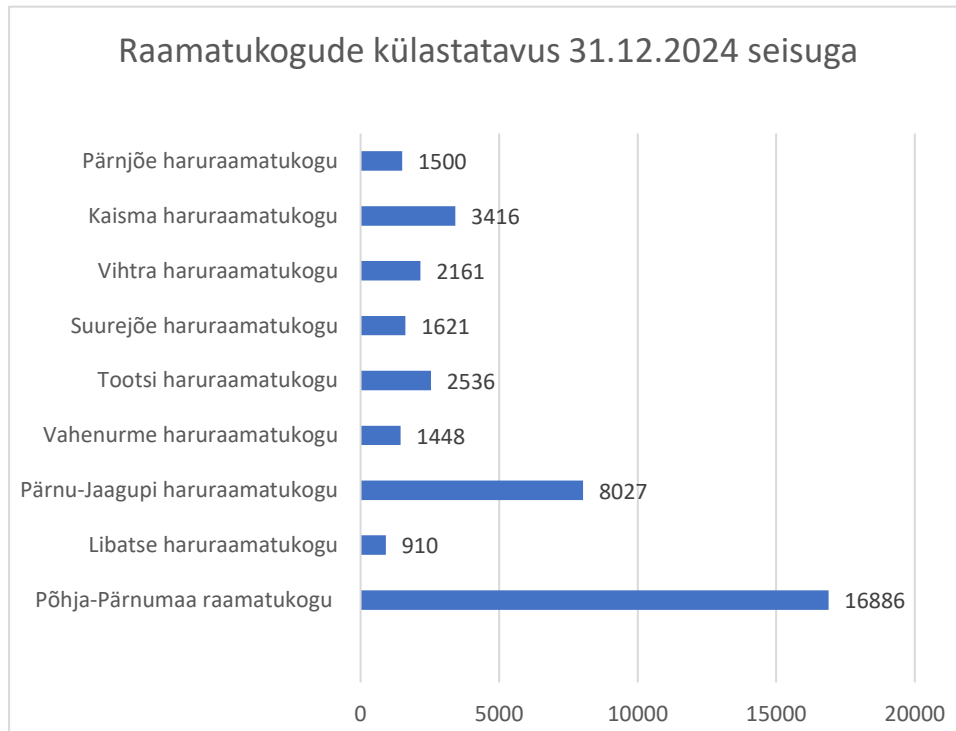
Arendatakse ka kultuuriteemalisi huviringe, digipädevusi toetavaid tegevusi (nt arvuti- ja e-teenuste kasutamise juhendamine), võimaldatakse ruumide renti ning pakutakse kaugtöö tegemise võimalusi.

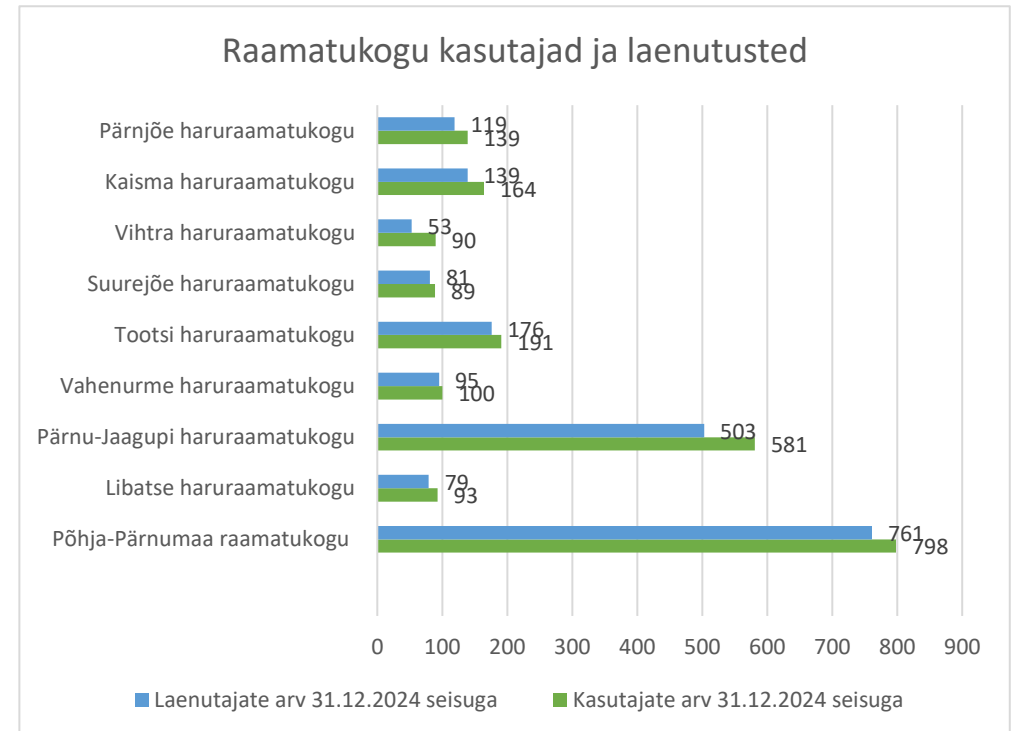
Põhja-Pärnumaa vald

„Meie valla süda on inimene – tema
heaolu, teostusvõimalus ja turvatunne
on kõikide otsuste keskmes.“

Raamatukogude juures tegutsevad huviringid Pärnu-Jaagupis, Vändras ja Kaismal, kus toimuvad ka raamatukogu sõprade ringid. Lugemisklubid täiskasvanutele toimuvad Pärnu-Jaagupis, Kaismal, Tootsis ja Vändras.

Joonis 4: Raamatukogude külastatavus seisuga 31.12.2024. a.

Joonis 5: Raamatukogu kasutajad ja laenutused seisuga 31.12.2024. a.

Seltsimajad

Põhja-Pärnumaa vallas asub seitse omanäolist ja tegusat kultuuri- ja rahvamaja või külakeskust.

Pärnu-Jaagupi Rahvamaja

Asub piirkonnas, kus elab 2729 inimest. Rahvamaja pakub mitmekesiseid tegevusi, sh rahvatants, näiteringid, mälumäng, koorilaul, koolitused ja kontserdid. Maja kasutavad regulaarselt ka erinevad klubid ja seltsid. Töötajaid on 3,1. Lisaks kultuuri- ja rahvategevusele pakutakse maja ja inventari rentimise võimalust. Hoone on ehitatud 1934. aastal, renoveeritud 2003. aastal, seejärel tehtud mitmeid uuendusi: kinoruumi ja garderoobi ümberehitus (2021), fassaadi renoveerimine (2022) ja ventilatsioonisüsteemi väljaehitus (2023).

Vändra Kultuurimaja

Teenindab 2385 elanikuga piirkonda. Kultuurimaja tegevuste hulka kuuluvad rahvatants, koorilaul, aeroobika, käsitöö ja kangastelgede ring, kino ning jõusaal. Töötajaid on 5,2. Lisaks pakutakse maja ja inventari rentimise teenust. Hoone on ehitatud 1977. aastal, olulised renoveerimistööd on tehtud teatrisaalis (2014), kinotehnika uuendamisel (2019), välisseina ja sadevee süsteemi osas (2020) ning valguspargi soetamisel ja paigaldamisel (2023).

Tootsi Kultuuri- ja Spordikeskus

Teenindab 764 elanikuga piirkonda ning keskendub sportimisvõimaluste pakkumisele – saun-ujula, jõusaal ja võimla. Töötajaid on 4,5. Pakutakse saun-ujula ja võimla rentimise teenust. Hoone valmis 1993. aastal ning on saanud järjepidevalt uuendusi, sealhulgas akende ja uste vahetus, ujula basseini renoveerimine, ventilatsiooni ja küttesüsteemide ajakohastamine (kuni aastani 2022).

Suurejõe Rahvamaja

Asub 459 elanikuga piirkonnas. Pakub mitmekülgseid kultuuri- ja rahvategevusi: käsitööringid, koolitused, tantsu- ja laulukollektiivid, näiteringid ning traditsioonilised kogukonnaüritused. Töötajaid on 1. Osutatakse ruumide rentimise teenust. Hoone on ehitatud 1937. aastal ning saanud viimastel aastatel mitmeid uuendusi, sealhulgas katuse ja WC-de renoveerimine, akende vahetus ning vundamendi soojustamine.

Vihtra Külakeskus

Teenindab 361 elanikuga piirkonda. Tegevused hõlmavad näiteringi, ringtreeningut, kokandust, 60+ klubi ja beebide lauluringi. Töötajaid on 1,75. Keskuses pakutakse ka sauna ja ruumide rentimise teenust. Hoone on ehitatud 2009. aastal ning selle uksed ja katus on remonditud aastatel 2020–2021.

Kaisma Rahvamaja

Teenindab 429 elanikuga piirkonda. Korraldatakse lauluringi, rahvatantsu, võimlemist, 60+ klubi tegevusi ning töö- ja õpitubasid. Töötajaid on 1,5. Rahvamajas asuvad ka infopunkt ja muuseumituba ning pakutakse maja rentimise võimalust. Hoone on pärit 1898. aastast, renoveeriti põhjalikult 2009. aastal. Hiljem on uuendatud maaküttesüsteem (2012) ja kanalisatsioon ning tualetid (2014).

Kadjaste Vabaajakeskus

Teenindab väikest, 168 elanikuga kogukonda. Keskuses on võimalus mängida koroonat, piljardit ja lauatennist, kasutada jõusaali, kududa kangast ning osaleda käsitöötegevustes ja koolitustel. Töötajaid ei ole palgal. Pakutakse mitmeid teenuseid: saun, maja ja ruumide rent, majutus ning avalik internetipunkt. Hoone on ehitatud 1985. aastal, ulatuslikult renoveeritud perioodil 2007–2010. Aastal 2022 uuendati Leader-toetusega endise kaupluse ruume.

Kirikud ja kogudused

Põhja-Pärnumaa valla usuelu ja vaimse kultuuripärandi kandjateks on mitmed kristlikud kogudused ja kirikud, mis pakuvad lisaks religioossetele talitustele ka olulist tuge kogukondliku sidususe ja identiteedi hoidmisel. Vallas tegutsevad Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Pärnu-Jakobi kogudus (Pärnu-Jaagupi kirik), Uduvere Apostel Jaakobuse kirik, Püha Suurkannataja Sinaida kirik (Kergu), EELK Vändra Martini kogudus ning Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku Vändra Peetruse ja Pauluse kogudus.

Need pühakojad ja kogudused on piirkonna ajaloo lahutamatuks osaks, kujundades kohalikku identiteeti ning pakkudes vaimset tuge ja kooskäimise võimalusi erinevatele vanuse- ja huvirühmadele. Nad korraldavad lisaks usuliste talitustele (jumalateenistused, ristimised, laulatused, matused) ka kogukonnaüritusi, kontserte, heategevuslikke ettevõtmisi ning pakuvad kriisihetkedel tuge.

Kirikud ja kogudused aitavad hoida ning edasi anda kultuuripärandit ja väärtusi, olles ka ajalooliselt ja arhitektuuriselt märgilised hooned, mis rikastavad valla kultuuriruumi ja pakuvad huvi külastajatele. Nii täidavad nad olulist rolli kogukonna sidususe ja vaimse heaolu edendamisel.

Spordikeskused ja -rajatised

Põhja-Pärnumaa vald on liikuv ja liikuma kutsuv omavalitsus. Sportimiseks ja liikumiseks on loodud võimalused igasse piirkonda, arvestades kohalikke eripärasid ning elanike huvisid. Liikumisvõimalusi pakuvad nii spordikeskused, vabaõhurajatised kui ka aktiivselt tegutsevad spordiklubid.

Peamised sporditaristud asuvad Pärnu-Jaagupis, Vändras, Tootsis ja Vahenurmes.

Pärnu-Jaagupi Spordikeskus

Teenindab 2729 elanikuga piirkonda ning pakub laia valikut tegevusi: pallimängud, jõusaal, rühmatreeningud, jooga, tennis, lauatenis, showtants, koroona, kergejõustik, talispordialad, skatepark, tuletõrjesport, traditsioonilised võistlused ja eakate võimlemine. Keskuses töötab kuus inimest. Teenuste hulka kuuluvad ruumide, inventari ja spordiväljakute rent, saunateenus, pesu- ja kuivatusteenused ning massaaži ja küünetehniku teenused. Hoone on valminud 2000. aastal ja seda on järjepidevalt ajakohastatud, viimati aastatel 2020–2024.

Tootsi Kultuuri- ja Spordikeskus

Pakub 764 elanikuga piirkonnas ujula, jõusaali ja võimla kasutamise võimalusi. Keskuses töötab 4,5 töötajat ning pakutakse saun-ujula ja võimla rentimise teenuseid. Alates valmimisest 1993. aastal on hoonet regulaarselt kaasajastatud – uuendatud on nii ujula, ventilatsioon kui küttesüsteemid.

Lisaks on vallas Vändra ja Vahenurme spordirajatised ning Pärnu-Jaagupi Kultuuri- ja spordipark, kus saab harrastada liikumist vabasõhus, sealhulgas kergejõustikku ja disc-golfi. Need täiendavad sisetingimustes pakutavaid võimalusi ning loovad igakülgse liikumiskeskkonna kogu valla ulatuses.

Spordiklubid ja kogukondlik liikumistegevus

Vallas tegutseb mitmekesine valik spordiklubisid, mis pakuvad lastele ja täiskasvanutele regulaarseid treeninguid ning esindavad valda edukalt ka väljaspool kodupiirkonda. Aktiivselt tegutsevad näiteks:

- MTÜ Rõõm (mudilaste tants, line-tants)
- Pärnu-Jaagupi Lauatenniseklubi
- Jalgpalliklubi Pärnu-Jaagupi
- Vändra Tehnikaspordiklubi
- Jalgpalliklubi ja -kool Vändra Vaprus
- Korvpalliklubi Karud
- Maadlusklubi Suure Karu Pojad
- Jalgrattaklubi VIKO
- Vändra Ratsaspordiklubi
- Terviseklubi MISPO

Põhja-Pärnumaa vald

„Liikumine liidab – rajame ja arendame sportimiskohti, kus koos tegutseda, kasvada ja tugevdada nii keha kui kogukonnatunnet.“

- Halinga Rahvaspordi Selts (spordiürituste korraldamine)
- Spordiklubi Tervis (matkamine, jalgpall, tervisesport)
- Pärnu-Jaagupi Tuletõrjeselts (tuletõrjesport)

Spordiklubide tegevus rikastab oluliselt kogukondlikku elu ning aitab kujundada liikumisharjumusi igas vanuses elanike seas.

Noortekeskused

Põhja-Pärnumaa Noorsootöökeskus loodi 1. jaanuaril 2019 eesmärgiga ühtlustada ja koordineerida noorsootööd kogu valla territooriumil. Keskuse struktuuris tegutseb kolm noortekeskust: Pärnu-Jaagupi, Vändra ja Tootsi noortekeskus. Keskus kuulub Eesti Noortekeskuste Ühendusse, mis toetab üleriigilist koostööd ja kvaliteetse noorsootöö arengut.

Kõigis kolmes noortekeskuses töötab üks noorsootöötaja ning neis pakutakse mitmekesiseid võimalusi vaba aja sisukaks veetmiseks: lauamängud, telekamängud, piljard, õhuhoki, lauaalgpall, tasuta wifi, kööginurgad, mängukonsoolid ning ruumide rent üritusteks. Noored saavad osaleda loovringides ja noorteüritustel. Pärnu-Jaagupi keskuses tegutseb lisaks Noorte infopunkt.

Iga noortekeskust külastab päevas keskmiselt 20–25 noort, mis näitab, et keskused on noorte seas populaarsed ning täidavad olulist rolli nende kaasamisel, arendamisel ja toetamisel. Noorsootöökeskuse tegevus aitab tugevdada kogukonda, toetada noorte omaalgatust ja eneseteostust ning pakkuda turvalist ja arendavat keskkonda vaba aja veetmiseks.

Põhja-Pärnumaa Noorsootöökeskus on Eesti Noorteühenduse Liidu liige ning asutuse roll on üle vallalise noorsootöö ühtlustamine ning noorte omaalgatuse mitmekülgne toetamine.

Pärnu-Jaagupi Noortekeskus avatud alates 28.11.2003	1,0 (noorsootöötaja)	Telekamängud, lauamängud, piljard, lauaalgpall, õhuhoki, tasuta wifi, võimalik kuulata muusikat, WildEst mäng, kasutada kööki, ruumide rent tähtpäevadeks või koolitusteks, diskod, muud noorte üritused.	Alates 2017. a aprillist tegutseb keskuses Noorte infopunkt. Tegutseb loovring.	20-25 noort
Vändra Noortekeskus avatud alates 19.11.2011	1,0 (juhataja-noorsootöötaja)	Piljard, lauatenis, lauamängud ja lauaalgpall, õhuhoki, wifi, Playstation4, Xbox, üks lauaarvuti noortele kasutamiseks, WildEst mäng. Ruumide rent tähtpäevadeks või koolitusteks.	Loovring	20-25 noort

Tootsi Noortekeskus avatud alates 02.02.2019, kolis uutesse renoveeritud ruumidesse 2020	1,0 (noorsootöötaja)	Lauamängud, telekamängud, arvuti, kööginurk, mänguarvutid 2tk, WildEst mäng. Toimuvad noorteüritused ja teemaõhtud. Ruumide rent tähtpäevadeks.	Loovring	20-25 noort
--	----------------------	---	----------	-------------

Tabel 2: Põhja-Pärnumaa Noorsotöökeskus ja avatud noortekeskused tõmbekeskustes.

Sotsiaalvaldkond

Sotsiaalhoolekanne on sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmise või määramisega seotud toimingute süsteem, mille eesmärk on toetada inimese iseseisvat toimetulekut ja töötamist ning aktiivset osalust ühiskonnaelus, ennetades sealjuures sotsiaalsete probleemide tekkimist või süvenemist üksikisiku, perekonna ja ühiskonna tasandil.

Sotsiaalteenused

Vallas osutatavad sotsiaalteenused on järgmised:

- koduteenus
- eluruumi tagamise teenus
- tugiisikuteenus
- sotsiaaltransporditeenus
- väljaspool kodu osutatav üldhooldekoduteenus
- täisealise isiku hooldus
- isikliku abistaja teenus
- varjupaigateenus
- turvakoduteenus
- võlanõustamisteenus
- lapsehoiuteenus
- asendushooldusteenus
- järelhooldusteenus
- muud toimetulekut soodustavad teenused, sh psühholoogiline nõustamine, päevakeskuse teenused jms.

Põhja-Pärnumaa vald

„Põhja-Pärnumaa sotsiaalsüsteem on südamlilik, tugev ja inimese kõrval – pakume turvatunnet, mis julgustab iseseisvusele.“

Sotsiaaltoetused

Sotsiaaltoetus on rahaline toetus, mis on mõeldud isiku või perekonna toimetuleku soodustamiseks.

Vallavalitsuse makstavad toetused jagunevad:

- sissetulekust sõltuvateks toetusteks,
- sissetulekust sõltumatuteks toetusteks.

Sotsiaalhoolekande korraldus

Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse sotsiaalhoolekande ülesannete täitmist korraldab sotsiaalosakond. Osakonda kuuluvad abivallavanem, sotsiaalspetsialist, kolm lastekaitsespetsialisti, kolm sotsiaaltööspsialisti, eestkostespetsialist, nõustamisteenuste (NGTS) juhtumikorraldaja ning sotsiaaltöö assistent. Osakonna töö on üles ehitatud spetsialiseerumise ja selge tööjaotuse põhimõttel, mis võimaldab pakkuda elanikele tõhusat, asjatundlikku ja kvaliteetset teenindust. Eesmärgiks on inimkeskne, vajaduspõhine ja hästi korraldatud sotsiaalhoolekanne üle kogu valla.

Valla hallatavad sotsiaalhoolekandenasutused

Põhja-Pärnumaa Sotsiaalkeskus

Pakub teenuseid eakatele ja puuetega inimestele. Asutuse eesmärk on toetada nende igapäevast toimetulekut, parandada elukvaliteeti ning tagada võrdsemad võimalused puudega inimestele elada täisväärtuslikku elu kogukonnas.

Tootsi Hooldekodu

Tootsi alevis asub renoveeritud Tootsi Hooldekodu. Hooldekodu asub looduslikus keskkonnas, keset rohelist, linnulaulu ja pargi keskel. Hooldekodu on 34-kohaline hoolekandenasutus, mis on mõeldud eakatele ja puuetega inimestele ööpäevaringseks hooldamiseks ja alaliseks elamiseks. Koha peal tegutseb lisaks hooldustöötajatele ka tegevusjuhendaja ja huvijuht. Hooldekodus on uus ajakohane ja moodne sisustus, hooldekodul on oma köök, söögisaal ja pesumaja.

Vändra Alevi Hooldekandekeskus

Vändra Alevi Hooldekandekeskus asub Vändra Tervishoiukeskuses, mis avati 2009. aastal. Majas on 50 kohta ning see on spetsiaalselt kohandatud eakate vajadustele, võimaldades liikumist ratastooli ja abivahenditega. Pakutakse üldhooldust, füsioteraapia teenuseid, pesumajateenust ja toidu kaasaostu. Hooldekodu on hubane ja kaasaegne, kus hooldajatena töötavad kogenud spetsialistid ning elanikel on võimalik osaleda erinevates ühistegevustes.

Lisaks valla hallatavatele asutustele tegutseb piirkonnas mitmeid teisi teenuseosutajaid, kes pakuvad eelkõige üldhooldusteenust ja statsionaarset õendusabi.

Põhja-Pärnumaa füüsiline keskkond

Põhja-Pärnumaa vald on looduskaunis ja mitmekesine piirkond, kus leidub soid, karstialasid, metsi ja viljakaid põldusid. Valda iseloomustab mitmekesine maakasutus: ligi pool pindalast on metsamaa, suur osa maatulundusmaad ning mitmed looduskaitsealad. Valda jäävad osaliselt või täielikult mitmed kaitsealad, sealhulgas osa Soomaa Rahvuspargist, samuti on oluline kohalike maastike ja haruldaste liikide kaitse.

Maakasutus on jagunenud mitmesuguste sihtotstarvete vahel, näiteks elamumaa, haritav maa, tootmismaa ja kaitsealune maa. Omandisuhtelt on vald jaotunud peamiselt riigi ja tagastatud maa vahel. Kaitsealad aitavad säilitada piirkonna looduslikku mitmekesisust ning soodustavad loodusturismi, kuid seavad ka piiranguid majandustegevusele.

Majanduslikult olulised on mitmed karjäärid, kus kaevandatakse ehitusmaterjale nagu dolokivin, kruus ja liiv ning suured turbatootmisalad, mis on olulised kohaliku majanduse jaoks. Kokkuvõttes on Põhja-Pärnumaa füüsiline keskkond rikas nii looduslike väärtuste kui ka majanduslike ressursside poolest, pakkudes mitmekülgseid võimalusi nii looduskaitseks kui ka piirkonna arendamiseks.

Maakasutus

Põhja-Pärnumaa vald on looduskaunis ja mitmekesine paik, kus on sood, karstialad, metsad ning viljakad pinnased. Valda kuulub kokku 1010 106 hektarit, millest 48% on metsamaa, 26% haritav maa ja 3% looduslik rohumaa. Suurim osa maast on maatulundusmaa (91 874 ha), turbatööstusmaa (3868 ha) ning kaitseala maa (1857 ha). Katastriüksustest on enim maatulundusmaad (5243), elamumaad (1723) ja transpordimaad (743).

Kaitstavad loodusobjektid ja väärtuslikud maastikud

Põhja-Pärnumaa valla territooriumil paikneb mitmeid olulisi kaitstavaid loodusobjekte ning looduskauneid alasid. Valda jääb osa Soomaa Rahvuspargist, mis on loodud 1993. aastal Vahe-Eesti edelaosa soode, lamminiitude ja metsade kaitseks.

Lisaks ulatuvad valla territooriumile osaliselt järgmised looduskaitsealad:

- Taarikõnnu looduskaitseala;
- Vahenurme looduskaitseala;
- Lavassaare looduskaitseala;
- Avaste looduskaitseala;
- Mukri looduskaitseala.

Põhja-Pärnumaa vald

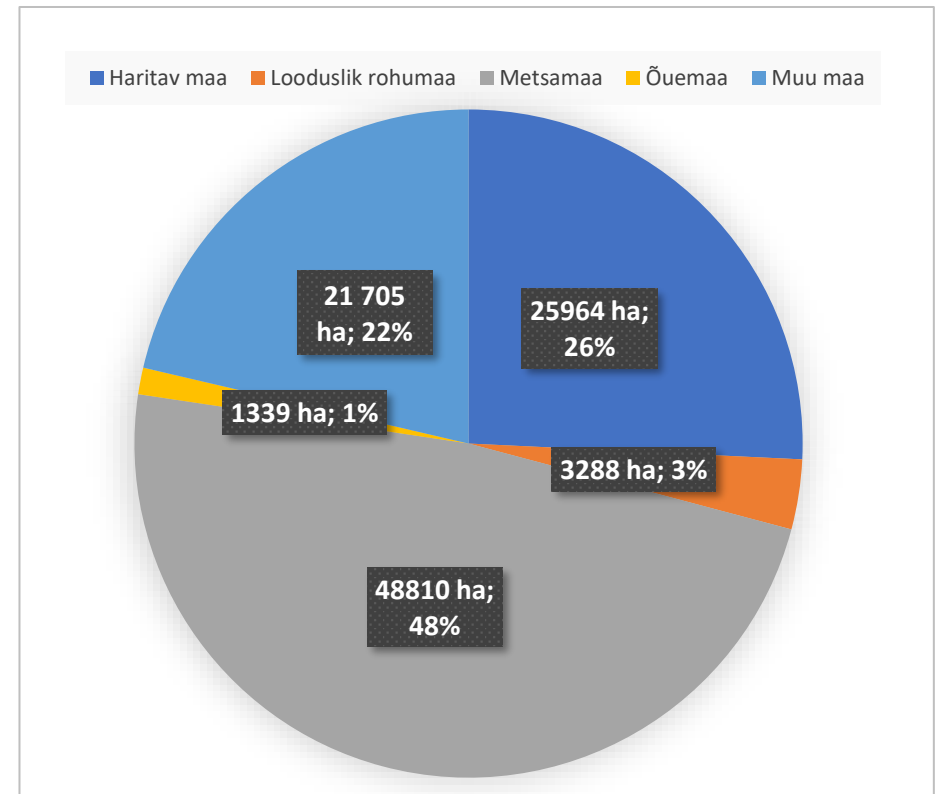
„Põhja-Pärnumaa on paik, kus loodus, rahu ja inimese loodud väärtused põimuvad ühtseks elukeskkonnaks.“

Täielikult asub valla territooriumil Kergu looduskaitseala, osaliselt ulatub valda ka Saarjõe maastikukaitseala. Vallas paikneb ka Kaansoo mesimuraka püsielupaik, mille eesmärk on kaitsta ohustatud liikide elupaiku.

Looduskaunistest paikadest väärivad esiletõstmist Vändra väärtuslik maastik ja Mädara luited, mis on piirkondlikult olulised puhke- ja maastikuväärtused.

18. veebruaril 2020 esitas Eestimaa Looduse Fond Keskkonnaministeeriumile ettepaneku moodustada Kurgja looduskaitseala, mis hõlmaks senise, vananenud kaitsekorruga Kurgja–Linnutaja maastikukaitseala. Kavandatud ala (401,4 ha) sisaldab kaitsealuste liikide leiukohti, elupaiku, mis kvalifitseeruvad loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpideks, ning väriselupaiku. Lisaks ühendab ala olulisi metsi, mis kuuluvad Vahe-Eesti rohekoridori ehk ökosüsteemide vahelise sidususe säilitamise seisukohalt tähtsasse maastikuvõrgustikku.

Kaitsealade olemasolu Põhja-Pärnumaa vallas toetab mitmekesise ja looduslähedase elukeskkonna säilimist, soodustab loodusturismi arengut ning suurendab piirkonna atraktiivsust elukohana. Samas seavad looduskaitsealad piirangud väljakutseid maakasutusele ja majandustegevuse planeerimisele, eriti metsamajanduses ja ehitustegevuses. Rohevõrgustiku säilitamine ning kaitsealade ja asustusstruktuuri vahelise tasakaalu leidmine on oluline kohaliku arengu jätkusuutlikkuse seisukohalt. Kaitsealad pakuvad võimalusi keskkonnahariduseks, loodusväärtuste tutvustamiseks ja kogukondlikuks koostööks looduse hoidmisel.

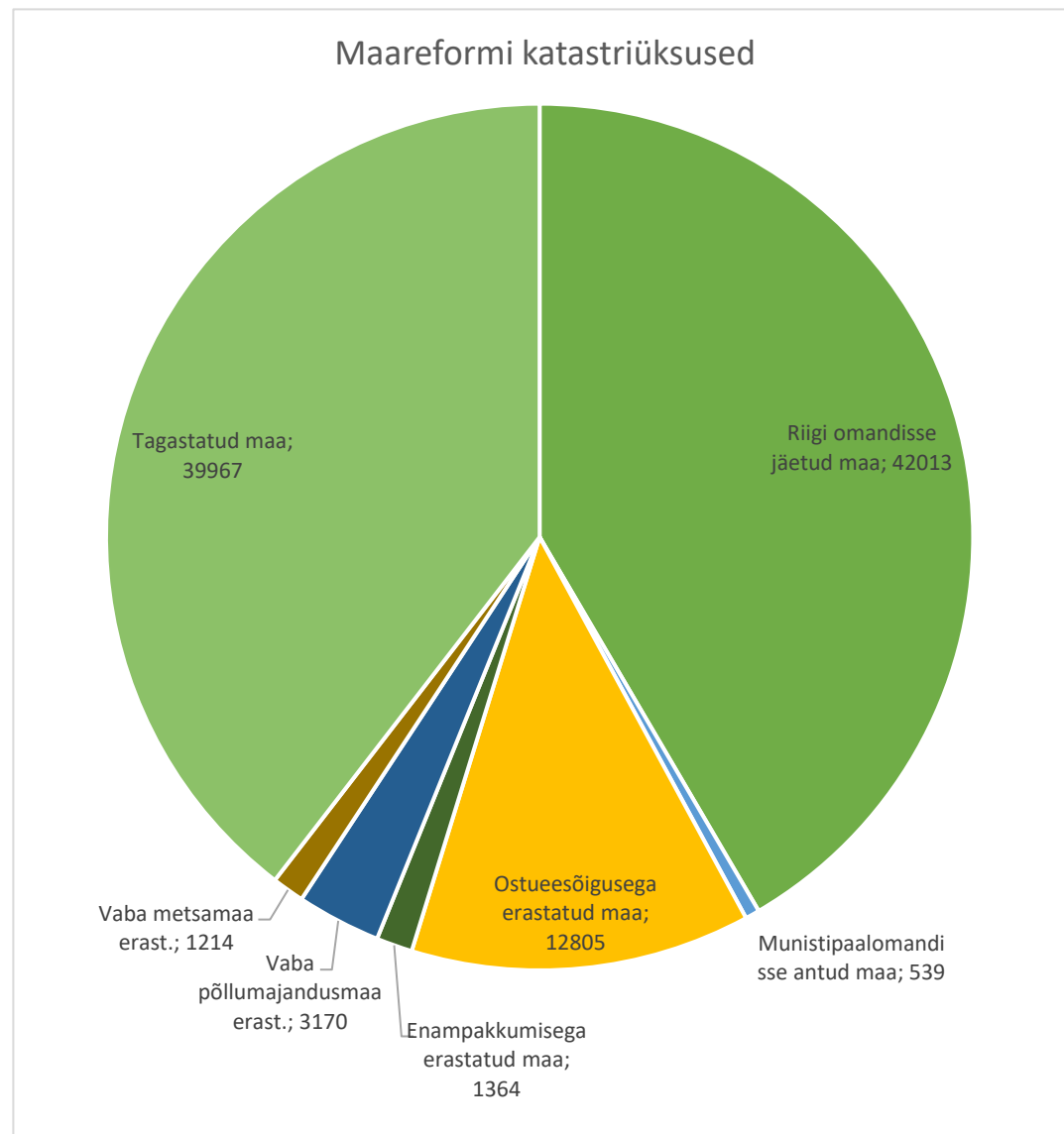

Joonis 6. Maakatastrisse kantud maa kõlvikute lõikes (ha)

Maa sihtotstarve	Katastriüksuste arv	Hektarid
Elamumaa	1723	909
Ärimaa	113	48
Tootmismaa	483	636
Veekogude maa	9	179
Transpordimaa	743	963
Jäätmeoidla maa	30	108
Riigikaitsemaa	3	2
Kaitsealune maa	20	1857
Maatulundusmaa	5243	91874
Sihtotstarbeta maa	263	217
Mäetööstusmaa	30	259
Turbatööstusmaa	10	3868
Sotsiaalmaa	148	186
KOKKU	8818	101 106

Tabel 3: Maakatastrisse kantud maa sihtotstarvete lõikes

Omandamisviiside lõikes on suhteliselt võrdselt riigi omandisse jäetud maa 42% ja tagastatud 40%, 13% on ostueesõigusega erastatud ja ülejäänud on väiksemas mahus.

Joonis 7: Maareformi katastriüksused omandiviiside järgi (ha)

Majanduslikult olulised loodusobjektid

Maardlad:

Karjäärid	Pindala (ha)	Kaevandataw varu (tuh m3)
Laudaru kruusakarjäär	11,88	48,461 ehituskruus
Aluste kruusakarjäär	1,23	32,0 ehituskruus
Aluste II liivakarjäär	24,01	290 ehitusliiv
Viluvete liivakarjäär	17,46	125 täiteliiv
Sohlu kruusakarjäär	19,00	439 ehitusliiv
Rinnaku kruusakarjäär	4,13	78,0 ehituskruus
Anelema dolokivikarjäär	29,97	434,3 madalam dolo + 1353,4 täitedolo
Anelema II dolokivikarjäär	9,24	447,1 madalam dolo + 164,7 täitedolo
Anelema IV dolokivikarjäär	6,39	498 kõrgem dolo
Pitsalu liivakarjäär	3,61	31 ehituskruus + 49 täiteliiv + 42 täiteliiv
Pitsalu II liivakarjäär	9,96	133 ehituskruus + 242 täiteliiv
Kobra dolokivikarjäär	14,47	2072 madalam dolo+ 13,8 ehitusliiv+ 39,9 ehituskruus
Rinnaku II kruusakarjäär	10,15	71 täitekruus + 24,50 täiteliiv
Vahenurme kruusakarjäär	9,28	200 täitekruus + 84 täiteliiv

Tabel 4: Põhja-Pärnumaa vallas tegutsevad karjäärid

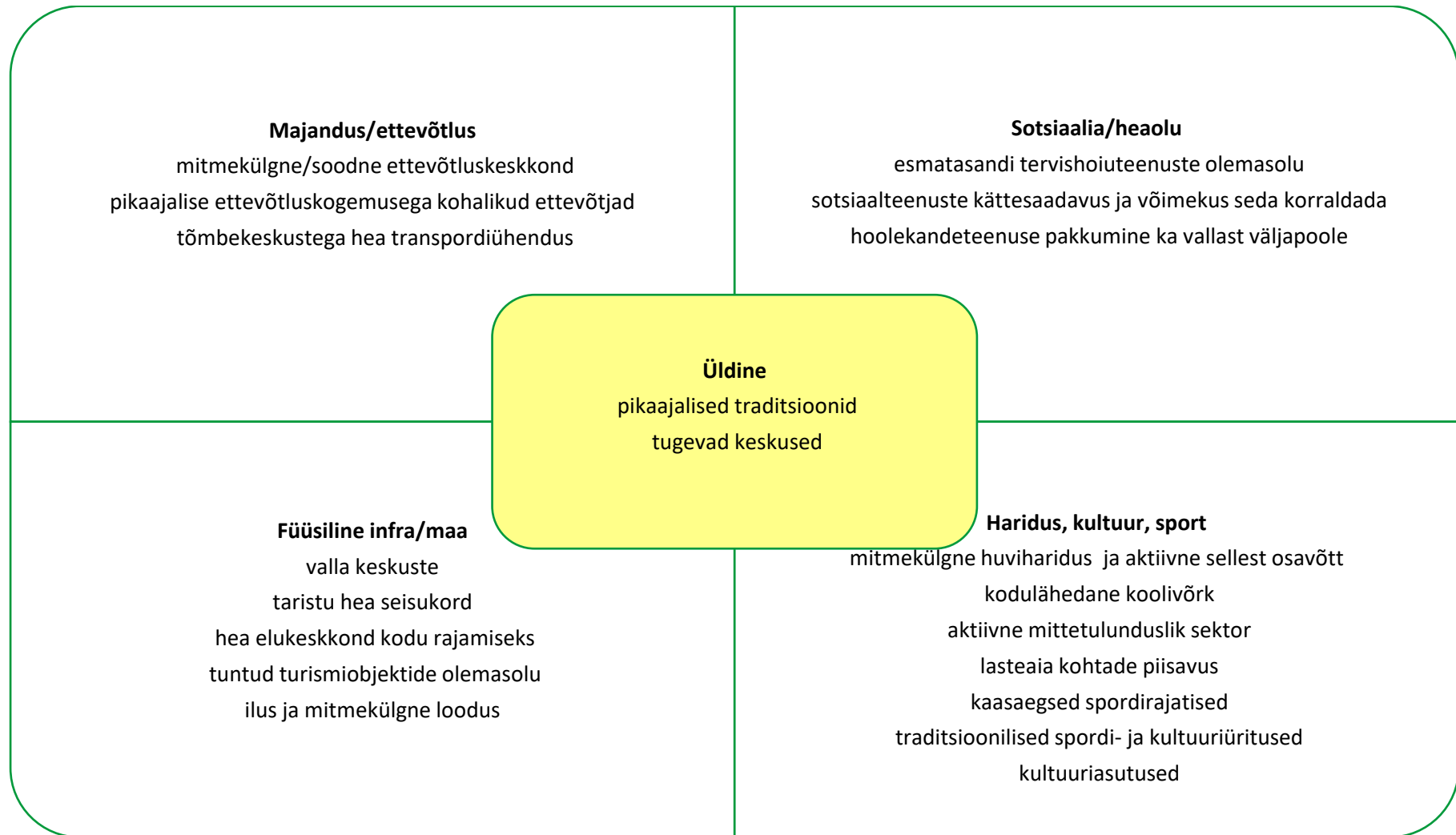
Turbatootmisalad:

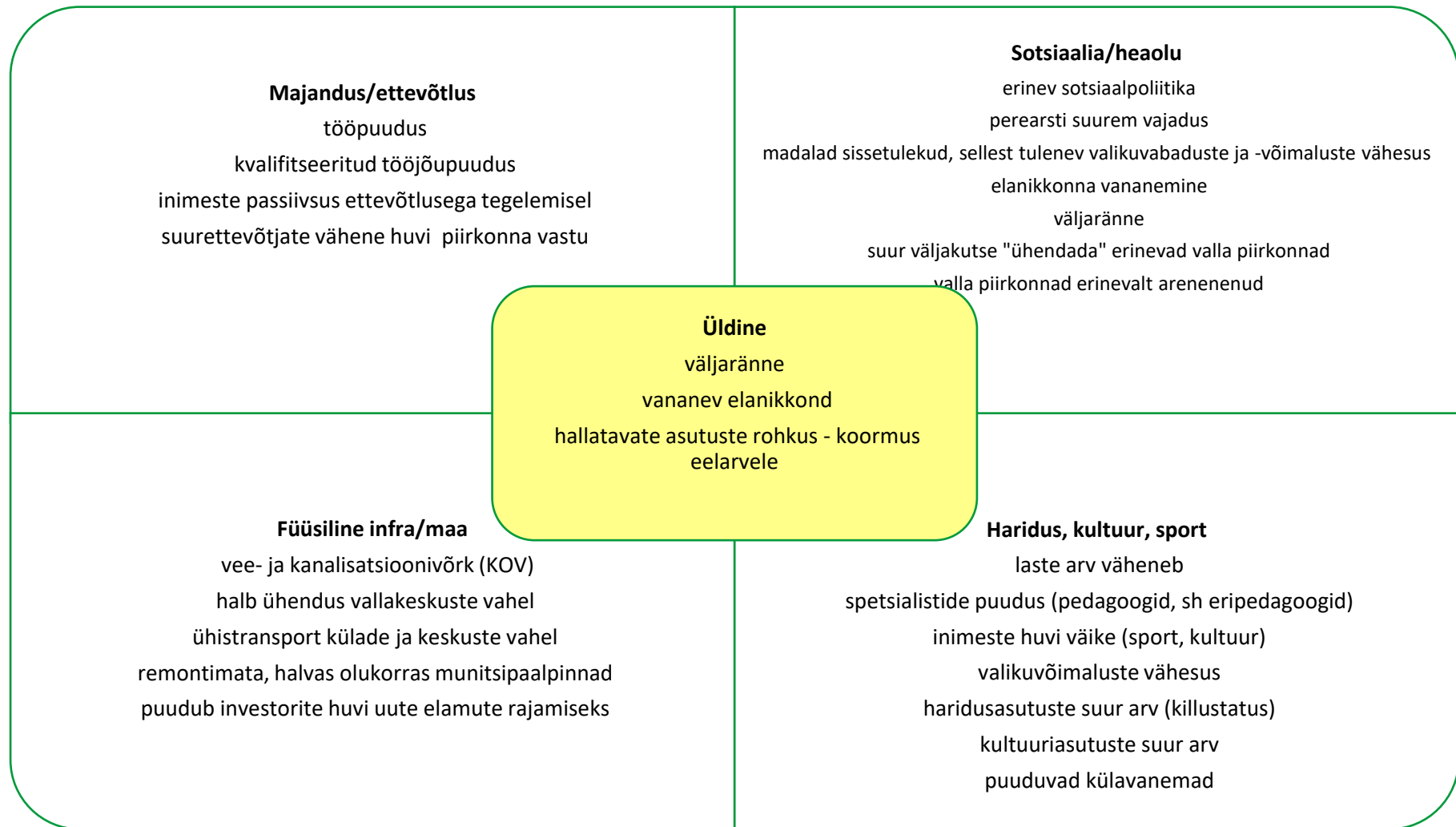
Turbatootmisala	Pindala (ha)	Vähelagunenud (tuh tonni)	Hästilagunenud (tuh tonni)
Kavasoo turbatootmisala	97,32	89	
Pööravere turbatootmisala	445,41	1373,011	1463
Lavassaare ja Elbu turbatootmisala	2290,42	1453,176	7212,34

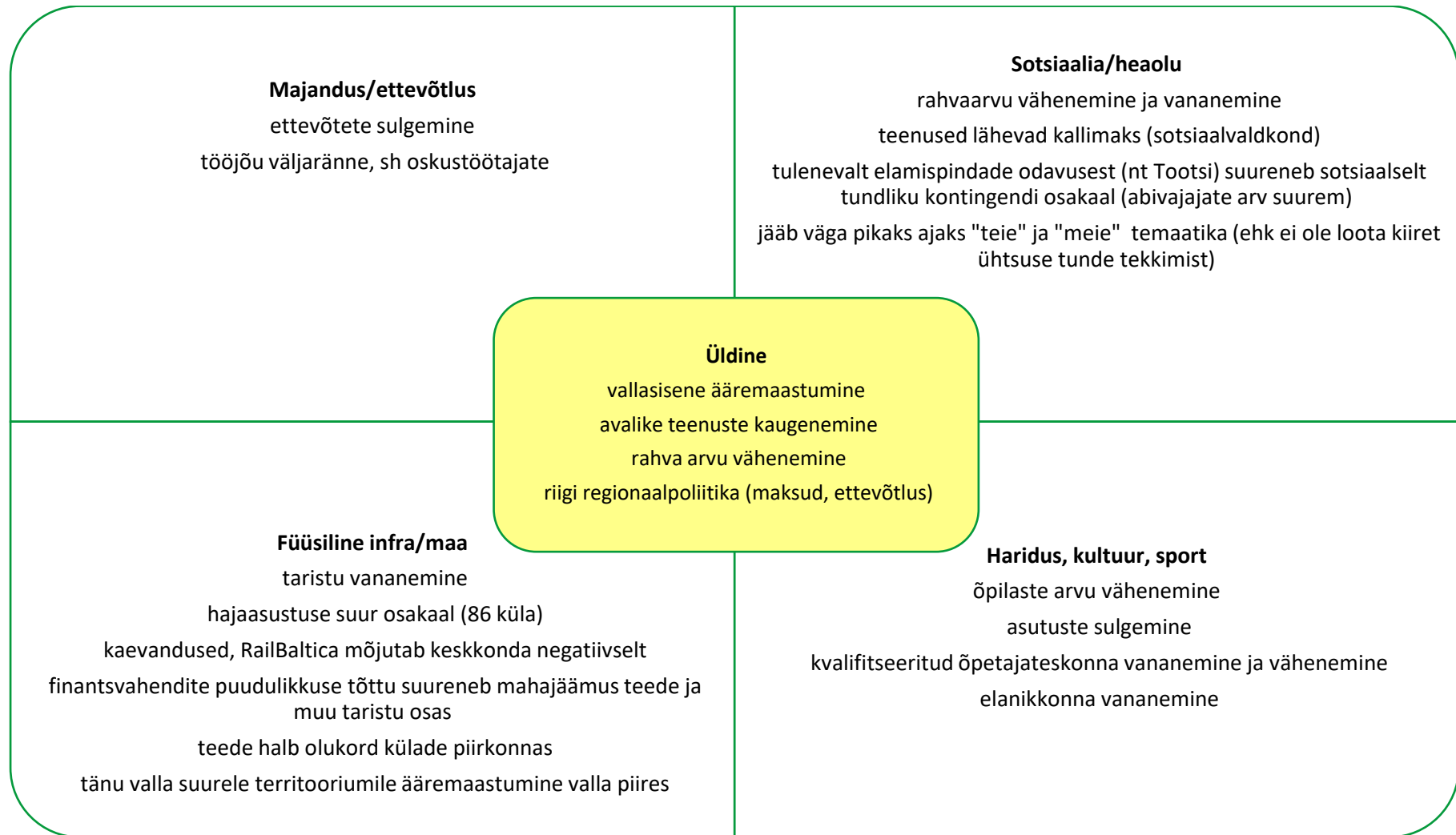
Tabel 5: Turbatootmisalad Põhja-Pärnumaa vallas

Põhja-Pärnumaa valla tugevused, nõrkused, ohud ja võimalused (Analüüs koostatud 2018)

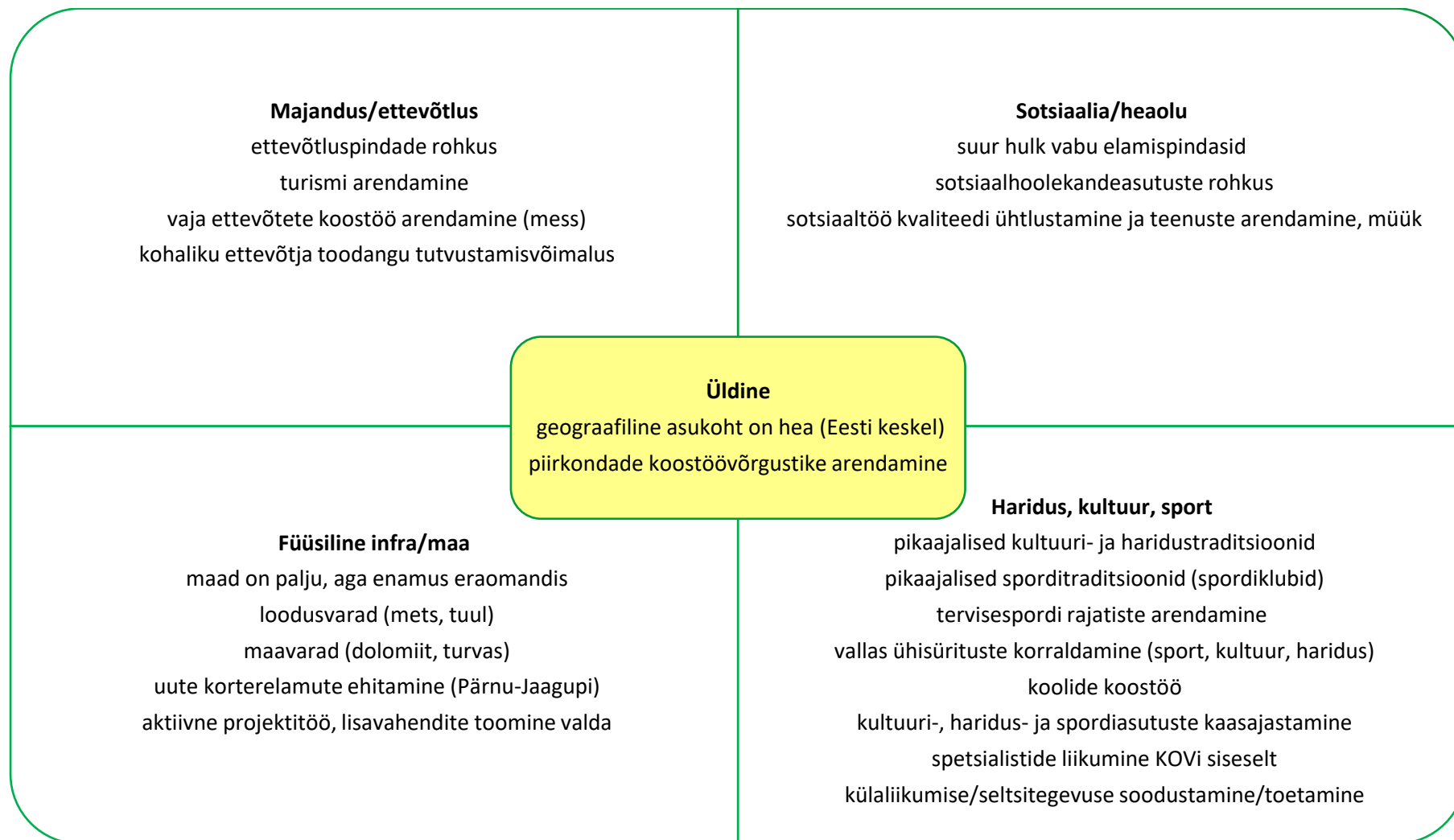
Tugevused

Võimalused

Tuleviku visioon, missioon ja strateegilised eesmärgid

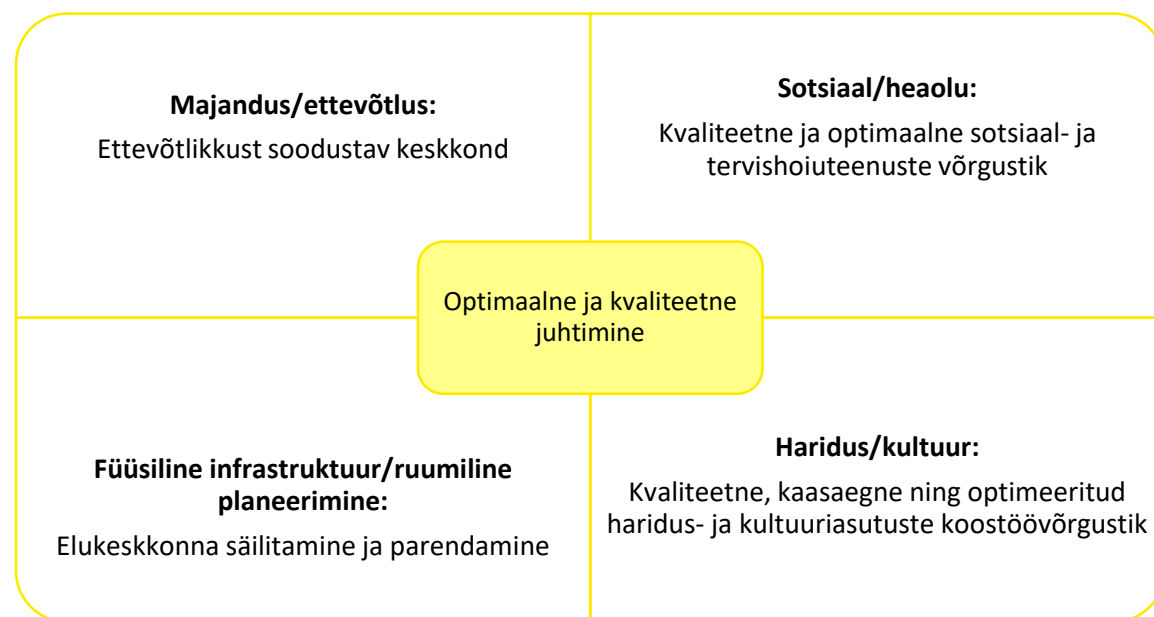
Visioon

Oleme arenev, turvaline, ettevõtlust ja ettevõtlikkust ning inimest väärtustav ja toetav vald.

Missioon

Tagada elanike vajadustele vastav elu-, õpi- ja ettevõtluskeskkond.

Strateegilised eesmärgid

Põhja-Pärnumaa vald

„Noored on meie tulevik – nad on
meie tänane jõud, kellega koos
kujundame homset valda.“

Riskid ning nende maandamine (Analüüs koostatud 2018)

Põhja-Pärnumaa vald seisab silmitsi mitmete sotsiaalsete, majanduslike ja keskkonnariskidega, mis võivad mõjutada valla jätkusuutlikku arengut. Olulisemate riskidena on esile kerkinud elanikkonna vähenemine ja vananemine, sündimuse langus, spetsialistide puudus ning transpordiühenduse puudulikkus. Samuti avaldavad mõju mittekohalike teenuste kaugenemine, tööstuse ja kaevanduste keskkonnamõjud ning vahendite nappus kohalike arengueesmärkide saavutamiseks.

<i>Tõenäosus/mõju</i>	<i>Väike</i>	<i>Keskmine</i>	<i>Suur</i>	<i>Väga suur</i>
Väike				
Keskmine			Sündimuse vähenemine	Elanikkonna vananemine
Suur			Elanikkonna vähenemine Mitte-kohalike teenuste kaugenemine	Kogukonna vastuseis muudatusele Tööstuse ja kaevanduste mõju piirkonnale Puudulik transpordiühendus
Väga suur				Vahendite nappus

Tabel 6: Riskide hindamine

Selleks, et maandada nimetatud riske ja tagada piirkonna tasakaalustatud areng, nähakse arengukavas ette järgmised suunad:

- **Kogukonna kaasamine ja teavitamine:** muuhulgas kommunikatsioon ja selgitustöö, et vähendada kogukonna vastuseisu muutustele ning kasvatada usaldust kohaliku omavalitsuse otsuste vastu.
- **Elukeskkonna arendamine:** luuakse tingimusi noorte perede valda elama asumiseks ning soodustatakse atraktiivse elu- ja töökeskkonna kujunemist.
- **Teenuste kättesaadavuse hoidmine:** valla poolt esindatakse kogukonna seisukohti ja tehakse selgitustööd, kui riiklikud või muud teenused piirkonnast kaugenevad.
- **Keskkonnamõjude tasakaalustamine:** vald seisab oma elanike huvide eest tööstuse ja kaevanduste mõju korral ning toetab kogukonna hääle kuuldavaks tegemist.
- **Rahastuse mitmekesistamine:** sh projektipõhise rahastuse suurendamine, kokkuhoid ja valla tulubaasi kasvatamine, et tulla toime vahendite nappusega.
- **Transpordi ja ühenduste parandamine:** koostöö Pärnumaa Ühistranspordikeskusega kogukonna vajadustest lähtuvate ühenduste arendamiseks.
- **Noorte spetsialistide toetamine:** eesmärgiga leevendada tööjõupuudust ja tagada kvaliteetsed avalikud teenused.
- **Peresõbralikkus ja sündimuse toetamine:** panustatakse peretoetustesse, teenuste kättesaadavusse ja info jagamisse.

Põhja-Pärnumaa valla panus Pärnumaa kliimakava 2030 eesmärkide täitmis

„Pärnumaa kliimakava 2030“ seab ambitsioonikad sihid kogu maakonnale: toota taastuvenergiat kaks korda rohkem, kui ise tarbitakse; edendada kodudes tootvat tarbimist ehk prosumeerlust; suurendada energiatõhusust 20% võrra ning kasutada uuenduslikke lahendusi mõistliku energiakasutuse toetamiseks. Tähtsal kohal on ka süsiniku sidumine maakasutuses, milles riigil, kohalikel omavalitsustel, ettevõtjatel ja elanikel on kanda oluline roll. See suund on Pärnumaa kliimapoliitika elluviimisel pöördelise tähtsusega.

Põhja-Pärnumaa vald on panustanud kliimakava eesmärkide täitmisel taastuvenergia tootmise osas, osaledes päikese- ja tuuleenergia arenduses koostöös ettevõtjatega ning luues soodsad tingimused roheenergia tootmiseks. Edasiste sammudena keskendub vald ka teiste kliimakava eesmärkide täitmisele. Kliimakava annab suunised, kuidas tegutseda energiatõhususe, säästliku tarbimise ja süsiniku sidumise suurendamise vallas.

Valla arengukava kajastab vastavaid tegevusi ja meetmeid, tagades, et kliima- ja energiakava rakendamine oleks järjepidev ning süsteemne. Sel viisil annab Põhja-Pärnumaa vald oma panuse kogu maakonna kestlikku ja kliimasõbralikku arengusse.

Põhja-Pärnumaa valla kliima- energiavaldkonna tegevused perioodil 2026-2029:

I Energieetika

- Menetleda taastuvenergiaplaneeringuid.
- Menetleda biotehaste detailplaneeringuid.
- Koostada märgalade taastamise näidisplaneering turbaalade kasutuseks ja CO₂ sidumiseks WaterLANDS projekti raames.
- Lavassaares. Laiendada selle pilootprojekti najal märgalade taastamist.
- Viia kaugküttesüsteemid pikemas perspektiivis üle biokütustele.
- Määratleda suuremate päikeseparkide rajamise üldised tingimused üldplaneeringus.
- Luua tuuleparkidest eraldi ühendused omatarbeliseks elektrienergia kasutamiseks. Leppida arendajatega kokku lepingute tingimused.

Põhja-Pärnumaa vald

„Põhja-Pärnumaa on roheline ja nutikas vald, kus uuenduslik mõtlemine ning loodushoid käivad käsikäes. Looime täna tulevikku, mis on kestlik, puhas ja inimesekeskne.“

II Taristu, hooned ja liikuvus

Hooned

- Rekonstrueerida koolid ja lasteaiad (CO₂ vähendamine, teha pelletiküttele või teistele kütтелиikidele ülemineku tasuvuse hinnang).
- Nõustada ja toetada korteriühistuid korterelamuid energiatõhusamaks renoveerima (info levitamine). Korraldada vallavalitsuse ja SAPA initsiatiivil renoveerimiskoosolekuid. Aidata elanikel korterelamute ja väikeelamute toetuse jaoks vajalikke tehnilisi konsultante leida.

Liikuvus

- Integreerida koolibussiliinid PÜTKi liinivõrku. Seniks viia läbi hange koolibussiliinide teenusele.
- Kasutada valla sõidukipargis madalaheitelisi autosid, sh elektriautosid.
- Rajada ootepaviljone koos valgustuse jm taristuga.

III Ringmajandus ja biomajandus

- Arendada edasi Vändra, Pärnu-Jaagupi jäätmejaamu ja jäätmepunkte.
- Levitada oskusteavet siidri jm mahlatootmise jäätmete käitlemiseks (kompostida kohapeal).

IV Maakasutus ja planeerimine

- Kehtestada uus üldplaneering, seades üldised tingimused tuuleparkidele, päikesejaamadele jt energiarajatistele.
- Koostada näidisplaneering Lavassaares WaterLANDS projekti raames ning rakendada metoodikat ja lahendusi turbamaardlates.
- Arendada edasi kraavidega sadevete ärajuhtimist elamualadel (imbväljakute võimalus).

V Kliimamuutustega kohanemine

- Tagada varuveevarustus vee-ettevõtte MAKO generaatoritega.

- Taotleda riigilt renoveerimistoetuse tingimuste täpsustamist madalama kinnisvarahinnaga piirkondadele. Soodustada järkjärgulist renoveerimist ja päikeseparkide rajamist.
- Hinnata ja korrastada munitsipaalhoonete kasutust.
- Rekonstrueerimiste käigus minna CO₂ emiteerivatelt fossiilsetelt kütustelt üle taastuvküttele.

- Remontida ja rajada kõnniteid Vändras, Pärnu-Jaagupis ja Tootsis.
- Rajada elektrilaadimispunkte avalike hoonete juurde ja keskustesse.
- Rajada kergliiklusteed vastavalt arengukavale.

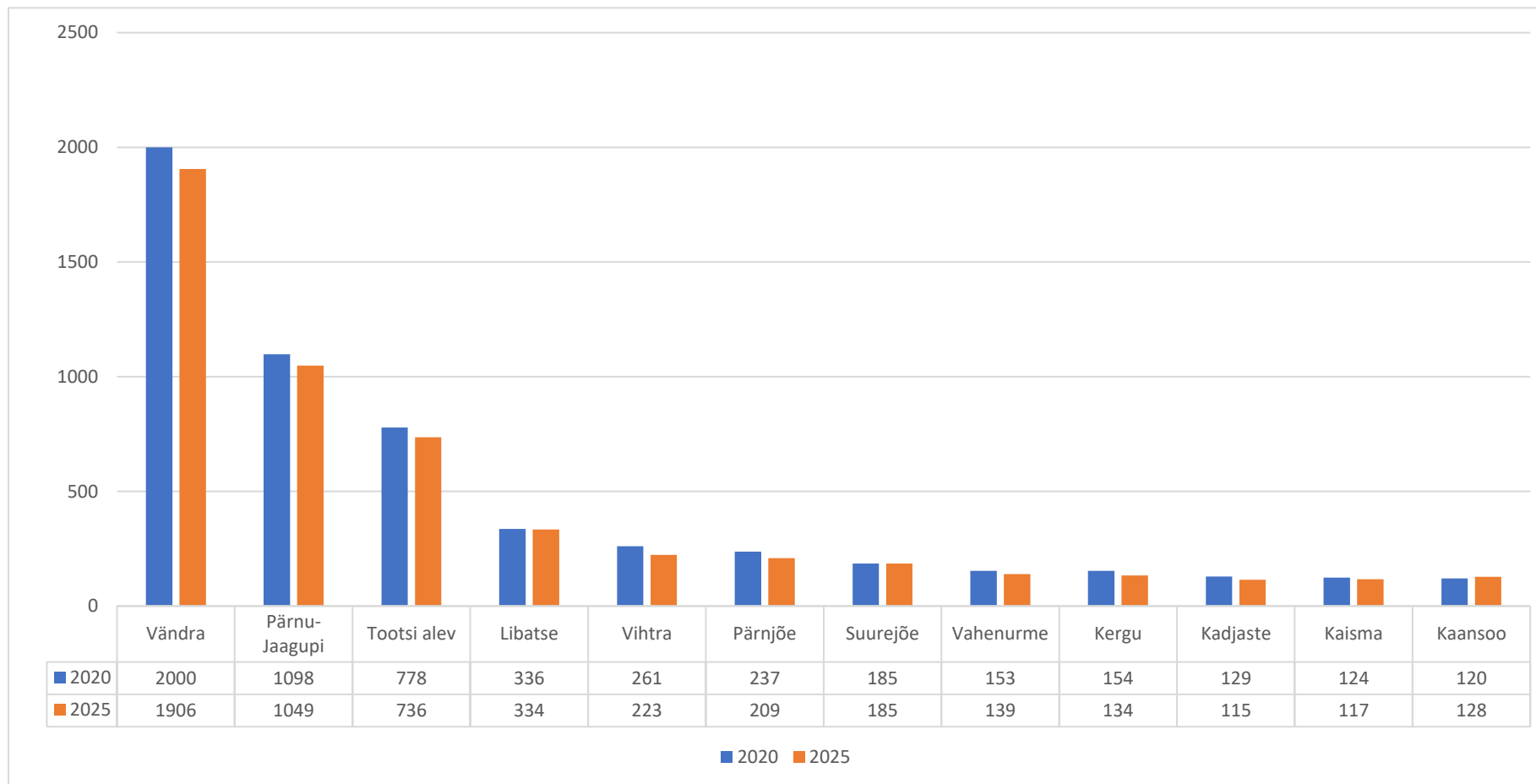
- Hankida jäätmete liigiti kogumise konteinereid toetuste kaasabil
- Tõsta tekstiilijäätmete vastuvõtuvõimekust jäätmejaamades ja tekitada tekstiilijäätmete vastuvõtt Tootsi jäätmepunktis.

- Täpsustada üldplaneeringus rohevõrgustiku kasutustingimusi, sh RB koridori ökoduktide rajamiseks.
- Integreerida erinevaid taastuvenegiarajatisi, et vältida uute planeeringute vajadust ja arendamise viivitusi menetlustes.

- Tõsta inimeste teadlikkust kliimariskide osas.

Lisad

Üle 100 elanikuga alevi ja küla: 01.01.2020 ja 01.01.2025 seisuga

Joonis 8: Üle 100 elanikuga alevi ja küla Põhja-Pärnumaa vallas

Põhja-Pärnumaal elavate leibkondade profiilid arengukava koostamise hetkel (2018)

Põhja-Pärnumaal elavad väga erinevad pered, keda seob rahulik elukeskkond ja kogukonnatunne. Eakamad inimesed hindavad vaikust, looduslähedust ja harjumuspärast elu oma majas, olles rahul ka vähese teenuste kasutamisega. Nooremad pered väärtustavad tuttavat keskkonda, laste jaoks turvalisust ning kooli ja huviringide olemasolu. Kohaliku töö leidmine võib olla keeruline, mistõttu tuleb osadel pereliikmetel töötada väljaspool valda. Transpordiühendused peetakse rahuldavaks, kuid ühendus Vändraga vajaks parandamist. Üldine rahulolu eluga Põhja-Pärnumaal on kõrge, kuigi ootused elukeskkonna ja teenuste arengule on olemas.

Põhja-Pärnumaa valla leibkonnad

2018. aastal tehtud leibkonna uuringu põhjal hindavad Põhja-Pärnumaal elavad pered kõrgelt elukeskkonna rahulikkust, turvalisust ja looduse lähedust. Uuringus osalenud leibkond, eakam paar, elab oma majas ja on rahul elukorraldusega – nad ei soovi kolida ning vajavad minimaalselt kohalikke teenuseid. Samas uuringus osalenud teine tööeline leibkond teismelise pojaga, peab oluliseks kohaliku kooli ja lasteaia olemasolu ning väärtustab laste võimalusi hariduseks ja huvitegevuseks. Mõlemas leibkonnas on isiklik transport esmane liikumisviis, ühistransporti kasutatakse vähe või kriitiliselt. Ostud tehakse peamiselt kohalikus poes, suuremad vajadused kaetakse Pärnust. Valla pakutavatest teenustest kasutatakse eelkõige perearsti teenuseid, muude teenustega kokkupuude on vähene. Üldine rahulolu eluga on kõrge, kolimissoovi ei ole. Pered hindavad stabiilsust, kogukondlikkust ja isikliku ruumi olemasolu. Eriti tähtsaks peetakse lastele suunatud tegevusi ja arengu toetamise võimalusi. Põhjuseks Põhja-Pärnumaale elama asumisel on enamasti sobiv elamispind ja töövõimalused maapiirkonna.

Tegevuskava

FÜÜSILINE INFRASTRUKTUUR JA RUUMILINE PLANEERIMINE						
1. Strateegiline eesmärk: Elukeskkonna säilitamine ja parendamine						
Alaeesmärk 1.1: Korrastatud teedevõrk						
Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
1.1.1	Kõnni- ja jalgrattateede ehitamine ning rekonstrueerimine	x	x	x	x	x
1.1.2	Valla teede rekonstrueerimine vastavalt teehoiukavale	x	x	x	x	x
1.1.3	Tänavavalgustuse rekonstrueerimine ja uuendamine	x	x	x	x	x
1.1.4.	Haridusasutuste ümbruskonna liikluskorralduse ülevaatamine, lahenduste leidmine ja rakendamine	x	x			
Alaeesmärk 1.2: Elanikud on varustatud korraliku joogivee ja kanalisatsiooniga						
Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
1.2.1	Pärnjõe RVP rekonstrueerimine					x
1.2.2	Suurejõe RVP rekonstrueerimine					x
1.2.3	Vihtra RVP rekonstrueerimine			x	x	
1.2.5	Kergu ja Kaisma trasside rekonstrueerimine	x		x		x
1.2.6	Kadjaste trasside rekonstrueerimine					x
1.2.7	Tootsi trasside rekonstrueerimine	x		x		
1.2.8	Vändra alev trasside rekonstrueerimine			x		
1.2.9	Pärnu-Jaagupi alev trasside rekonstrueerimine		x	x	x	x
1.2.10	Libatse biopuhasti paigaldamine					x
1.2.11	Vahenurme trasside rekonstrueerimine					x
1.2.12	Vahenurme biopuhasti paigaldamine					x
1.2.13	Tõrdu trasside rekonstrueerimine					x
1.2.15	Sõõrike trasside rekonstrueerimine					x
1.2.16	Hajaasustuse programmis osalemine	x	x	x	x	x
1.2.17	Valla ÜVK kava uuendamine				x	
1.2.18	AS Mako võimalik liitumine teise vee-ettevõttega					x
1.2.19	Kombineeritud (sh lahkvoolsete) ja säästlike sademeveesüsteemide rajamine, rekonstrueerimine ning lahenduste väljatöötamine alevites/külades	x	x	x	x	x
1.2.30.	Vändra veetöötusjaama statsionaarse generaatori paigaldamine		x			
Alaeesmärk 1.3: Korrastatud kinnisvara						
Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
1.3.1	Võidula mõisa võõrandamine või kasutusse andmine	x				
1.3.2	Lagunenud hoonete lammutamine	x	x	x	x	x
1.3.3	Valla munitsipaalaluruumide remont	x	x	x	x	x
1.3.4	Uute kortermajade (üürimajade) ehitamiseks võimaluste leidmine	x	x	x	x	x
1.3.5	Pärnu-Jaagupi Spordikeskuses tuletoorjõppetorni rekonstrueerimine	x	x	x	x	x
1.3.6	Aiamaakruntide väljaostmiseks/ kasutamiseks tingimuste loomine ning protsessi algatamine	x				
Alaeesmärk 1.3: Korrastatud kinnisvara						
1.3.1: Renoveeritud sotsiaalpinnad ja hoolekandeadasutused						
Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
1.3.1.1	Põhja-Pärnumaa Sotsiaalkeskuse sotsiaalpindade renoveerimine	x	x	x	x	x
1.3.1.2	Sotsiaaleluruumide hoone (Vahenurme keskus 3, Vahenurme) välisfassaadi soojustamine ja katuse vahetus	x	x	x	x	x
1.3.1.3	Sotsiaaleluruumide hoone (Vana 31, Vändra) küttesüsteemi rekonstrueerimine ja välisfassaadi soojustamine					x
1.3.1.5	Tootsi Hooldekodus kõndimise raja rajamine ja kaptenikiige soetamine	x	x	x	x	x
1.3.1.6	Vändra alevisse eakatele teenusmaja projekteerimine, ehitamine ja rahastuse leidmine					x
1.3.1.7	Vändra Alevi Hoolekandekeskuse täiendava väljapääsu rajamine siseõue	x				

Alaeesmärk 1.3: Korrastatud kinnisvara						
1.3.2: Renoveeritud kultuuri- ja haridusasutuste pinnad						
Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
1.3.2.1	Vändra Gümnaasiumi juurdeehituse projekteerimine ja ehitamine olemasoleva õpilaskodu asemele		x	x		
1.3.2.3	Pärnu-Jaagupi lasteaiale juurdeehituse eeltööd ja ehitamine				x	x
1.3.2.4	Vahenurme lasteaiahoone müük või üürimine	x	x	x	x	x
1.3.2.5	Tootsi lasteaia renoveerimine					x
1.3.2.6	Pärnu- Jaagupi Põhikooli projekteerimine ja juurdeehitus		x		x	
1.3.2.7	Vändra Noortekeskuse renoveerimine					x
1.3.2.8	Tootsi Noortekeskuse ruumide renoveerimine					x
1.3.2.9	Juurikaru Põhikooli renoveerimine					x
1.3.2.10	Libatse lasteaiahoone müük	x				
1.3.2.11	Kergu Lasteaia-alkkooli ruumide renoveerimine					x
1.3.2.12	Ruumide kohandamine muutunud õpikäsitusega vastavaks (väikeklassid, rühmatööde ruumid)	x	x	x	x	x
1.3.2.13	Välise taristu sh õuesõppe võimaluste tänapäevastamine (mänguväljakud, välitrenažöörid, liikluslinnakud jms)	x	x	x	x	x
1.3.2.14	Suurejõe Rahvamaja välisfassaadi soojustamine					x
1.3.2.15	Tootsi Kultuuri- ja Spordikeskuse renoveerimine					x
1.3.2.16	Kaisma rahvamaja remondi- ja rekonstrueerimistööd ning teise korruse väljaehitus					x
1.3.2.17	Pärnu-Jaagupi koolistaadioni rekonstrueerimine ning Vändra multifunktsionaalse spordiväljaku rajamine Vändra parki	x				
1.3.2.18	Tootsi haruramatukogu kolimine suurematesse ruumidesse	x				
1.3.2.19	Pärnu-Jaagupi Spordikeskuses ventilatsiooni ja põrandakütte automaatika uuendamine (juhtimine valvelauda).	x				
1.3.2.20	Viilhall rajamine Pärnu-Jaagupi Spordikeskuse juurde					x
1.3.2.21	Pärnu-Jaagupi Rahvamaja saali ümberehitus. Lava lammutamine ja asendamine lavamoodulitega				x	
1.3.2.22	Pärnu-Jaagupi Rahvamaja laiendamine juurdeehituse näol.					x
1.3.2.23	Vändra uue lasteaia kontseptsiooni arutelu algatamine, lahenduste leidmine ja projekteerimine	x	x	x		
1.3.2.24	Haridusasutuste juures olevate mänguväljakute renoveerimine ja rajamine	x	x	x	x	x
1.3.2.25	Pärnu-Jaagupi Noortekeskuse renoveerimine					x
Alaeesmärk 1.4: Korrastatud ühistranspordivõrk						
Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
1.4.1	Vallasise ühistranspordi kättesaadavuse parandamine (koostöös Pärnumaa Ühistranspordikeskusega)	x	x	x	x	x
1.4.3	Bussipeatuste ootepaviljonide korrastamine	x	x	x	x	x
1.4.4	Kaisma bussijaama rajamine koostöös Pärnumaa Ühistranspordikeskusega					x
Alaeesmärk 1.5: Valla keskuste avaliku ruumi väljaarendamine						
Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
1.5.1	Vändra, Tootsi ja Pärnu-Jaagupi alevite selgelt eristuvate keskusväljakute/ peatänavate väljaarendamine					x
1.5.2	Keskustes parkide korrastamine	x	x	x	x	x
Alaeesmärk 1.6: Korrastatud ja tähistatud turismiobjektid						
Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
1.6.1	Rohetee kontseptsiooni välja töötamine	x				
1.6.2	Kaisma Suurjärve matkaraja arendamine ja mänguväljaku uuendamine		x			
1.6.3	Valda tutvustavate turismikaartide väljatöötamine ja paigaldamine		x			
Alaeesmärk 1.7: Kaunis elukeskkond						
Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
1.7.1	Valla üldplaneeringu koostamine	x				
1.7.2	Heakorrakonkursi "Kaunis kodu" korraldamine	x	x	x	x	x
1.7.3	Kalmistute korrastamine	x	x	x	x	x

1.7.4	Valla poolt hooldatavate haljasalade korrashoiuhanke korraldamine		x			
1.7.5	Moodustatava Mädra luite maastikukaitseala loodusväärtuste säilitamiseks ja eksponeerimiseks vajalike tegevuste tegemine	x				
1.7.6	Mädra luite maastikukaitseala laiendamiseks vajaduse väljaselgitamine		x			
Alaeesmärk 1.8: Korraldatud ja keskkonnaohutu jäätmekäitlus						
Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
1.8.1	Kaisma ja Tootsi jäätmekogumispunkti töö korraldamine	x	x	x	x	x
1.8.2	Valla jäätmekava ülevaatamine ja kaasajastamine		x			
1.8.3	Korraldatud jäätmeveo ja jäätmejaamade ning jäätmepunktide haldamise hanke korraldamine koostöös MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskusega	x	x	x		
1.8.4	Ringmajanduse teekaartide ajakohastamine		x			
1.8.5	Jäätmete liigiti kogumise ja sorteerimisharjumuse juurutamine elanike seas	x	x	x	x	x
1.8.6	Ohtlike jäätmete ja eterniidi kogumisringide korraldamine kasutades erinevaid toetusmeetmeid	x	x	x	x	x
1.8.7	Tootsi jäätmepunkti väljaehitamine					x
1.8.8	Koostöö parendamine taaskasutusorganisatsioonidega	x	x	x	x	x
1.8.9	Jäätmejaamade juurde ringmajanduskeskuste loomine toetusmeetmete abil	x	x	x		
MAJANDUS JA ETTEVÕTLUS						
2. Strateegiline eesmärk: Ettevõtlikkust soodustav keskkond						
Alaeesmärk 2.1: Ettevõtlusalade ning taristu arendamine ja kaasajastamine						
Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
2.1.1	Tootsi ettevõtlusalade kontseptsiooni arendamine, planeerimine, projekteerimine ja ehitamine	x	x	x	x	x
2.1.2	Pärnu-Jaagupi piirkonna ettevõtlusala arendamine	x	x	x		
2.1.3	Põhja-Pärnumaa valla tuuleparkide eriplaneeringu menetlemine	x	x	x	x	x
Alaeesmärk 2.2: Ettevõtlikkuse edendamine, koostöösidemetega loomine, valla mainekujundus						
Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
2.2.1	Ümarlaud piirkonna ettevõtjatega	x	x	x	x	x
2.2.2	Koostöö sõprusvaldadega	x	x	x	x	x
2.2.3	Ettevõtlushariduse edendamine	x	x	x	x	x
2.2.4	Kaasava eelarve rakendamine	x	x	x	x	x
2.2.5	Hooajalise kaubandusele paremate võimaluste loomine	x	x	x	x	x
2.2.6	Põhja-Pärnumaa uudiskeskonna arendamine	x				
2.2.7	Valla turundusstrateegia koostamine ja ülevaatamine	x		x		
2.2.8	Mainekujunduslike turunduskampaaniate loomine ja elluviimine	x	x	x	x	x
Alaeesmärk 2.3: Väljastpoolt tulevate projektide eelduste ja võimaluste kasutamine						
Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
2.3.1	Via Baltica arendusega tekkivate võimaluste kasutamine ettevõtluse arenguks (juurdesõiduteed, muu taristu areng)	x	x	x	x	x
2.3.2	Rail Baltic arendusega tekkivate võimaluste kasutamine	x	x	x	x	x
2.3.3	Eeldused ja valmisolek väljastpoolt tulevates toetusprogrammides osalemiseks	x	x	x	x	x
HARIDUS JA KULTUUR						
3. Strateegiline eesmärk: Kvaliteetne, kaasaegne ja optimeeritud haridus- ja kultuuriasutuste koostöövõrgustik						
Alaeesmärk 3.1. Õppimine on isikukeskne ja toetab tema igakülgset arengut						
Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
3.1.1	Üleriigilistes ja rahvusvahelistes programmides osalemine (KiVa, Tervist Edendav Kool, Ettevõtlik Kool, Tervist Edendav Lasteaed, Kompostiv Lasteaed, Erasmus+, Hooliv kool, Nord+, Liikumakutsuv Kool jt)	x	x	x	x	x
3.1.2	Huvitegevuse mitmekesistamine ja õpetatavate ainetega sidustamine	x	x	x	x	x
3.1.3	Tugispetsialistide leidmine	x	x	x	x	x

3.1.4	Õppeprotsessi analüüs ja kohandamine muutunud õpikäsitusele vastavaks	x	x	x	x	x
3.1.5	Individaalse õpitee rakendamine koolides	x	x	x	x	x
3.1.6	Lapse arengu hindamise rakendamine koolieelsetes lasteasutustes	x	x	x	x	x
3.1.7	Noorsootöö võrgustiku arendamine	x	x	x	x	x
3.1.8	Noorte vaimse tervise toetamine läbi erinevate tegevuste	x	x	x	x	x
3.1.9	Noorte kaasamise strateegia välja töötamine, noortevolikogu/ noortekomisjoni arendus- ja mentorlusprogrammi väljatöötamine ning rakendamine	x				
3.1.10	Noorteprogrammide rakendamine noorte ettevõtlikkuse arendamiseks	x	x	x	x	x
3.1.11	Noorte projektlaagrite korraldamine	x	x	x	x	x
3.1.12	Õpilaste tunnustamine	x	x	x	x	x
3.1.13	Noortevaldkonna korraldamise kvaliteedihindamise läbiviimine	x				
Alaeesmärk 3.2. Hariduse ja noorte valdkonnas töötavad innustunud ja pädevad inimesed. Noorte huvitegevuse võimalused vastavad nende soovidele ja vajadustele.						
Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
3.2.1	Töötajate motivatsioonipaketi rakendamine (ametikorter, sisseelamistoetus, stipendium õpetajakoolituse eriala üliõpilastele, õpetaja ja tugispetsialisti toetus jms)	x	x	x	x	x
3.2.2	Töötajate tunnustamine, tunnustusürituste korraldamine	x	x	x	x	x
3.2.3	Töötajate supervisiooni rakendamine		x	x	x	x
3.2.4	Noorsootöötajate konkurentsivõimeline töötasu ja sidumine kutsestandardiga	x				
3.2.5	Mobiilse noorsootöötaja ametikoha loomine	x	x			
3.2.6	Noorte vabatahtliku töö tunnustamine ja motiveerimine	x	x	x	x	x
3.2.7	Huvihariduse ja huvitegevuse riigipoolse toetuse kasutamise kvaliteedihindamine	x	x	x	x	x
3.2.8	Asutuste juhtimise ümberkorraldamine	x	x	x	x	x
3.2.9	Noorte maleva tegevuse toetamine ja arendamine (koolituse korraldamine valla laagri ja maleva juhtidele+ esmaabi)	x	x	x	x	x
3.2.10	Mobiilne huvitegevus	x	x	x	x	x
3.2.11	Põhja-Pärnumaa Noorsootöökeskuse arendamine	x	x	x	x	x
Alaeesmärk 3.3. Asutuste võrk on tasakaalus						
Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
3.3.1	Haridus- ja koolivõrgu ümberkorraldamine vastavalt elanike arvule, paiknemisele ja riiklikule rahastusele	x	x	x	x	x
Alaeesmärk 3.4. Tagatakse olemasolevate piirkondliku tähtsusega spordirajatiste säilimine, korrashoid, kaasajastamine ja olemasolevate võimaluste otstarbekam ja säästlikum kasutamine. Otsitakse lisavõimalusi sporditegevuse arendamiseks ja mitmekesistamiseks nii kohalikele elanikele kui ka suuremate spordiürituste korraldamiseks.						
Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
3.4.1	Vändra murustaadioni ja kunstmurustaadioni juurde tualettruumide rajamine					x
3.4.2	Spordiväljakute kaasajastamine	x	x	x	x	x
Alaeesmärk 3.5. Vaba aja veetmise võimalused vastavad elanike ootustele ja vajadustele						
Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
3.5.1	Vändra pargi tantsuplatsile sissesõidutee ehitamine					x
3.5.2	Kadjaste Külakeskuse parkla ehitamine					x
3.5.3	Kaisma Rahvamaja parkla ehitamine					x
3.5.4	Suurejõe Rahvamaja parklate rekonstrueerimine					x
3.5.5	Pärnjõe kooliaia rekonstrueerimine külaplatsiks (Pingid, lauad, tantsuplats, valgustus, elekter)					x
3.5.6	Avalikus ruumis liikumis- ja puhkevõimaluste avardamine (skatepark, mänguväljakud, pingid, valgustus, väljõusaalid jne)	x	x	x	x	x
3.5.7	Raamatukogudes elukestva õppe arendamine	x	x	x	x	x
3.5.8	Raamatukogude kujundamine kogukonnakeskusteks	x	x	x	x	x
3.5.9	Raamatukogude turismiinfopunktide väljaarendamine (sh turismi infomaterjalid, giiditeenus)	x	x	x	x	x

3.5.10	Raamatukogudes koduloolise materjali säilitamise ja eksponeerimise väljaarendamine	x	x	x	x	x
3.5.11	Raamatukogudes kaugtööks vajalike töökohtade loomine (ID - kaardi põhine sisenemine ruumidesse)"	x	x	x	x	x
3.5.12	Raamatukogude hoonete ja ruumide remont, sisustuse kaasajastamine	x	x	x	x	x
3.5.13	Raamatukogude IT-vahendite ja 3D printerite, koopiomasinate kaasajastamine	x	x	x	x	x
3.5.15	Endise Tootsi Briketivabriku baasil Eesti turbamuuseumi ja teemakeskuse rajamine	x	x	x	x	x
3.5.16	Pärnu-Jaagupi kultuuri- ja spordipargi arendamine	x	x	x	x	x
3.5.17	Pärnu-Jaagupisse kohaliku tuletõrje ajaloomuuseumi rajamine koos ajaloolistele tuletõrjesõidukitele mõeldud garaažiga	x	x	x	x	x
3.5.18	Koostöö vabatahtlike päästjatega kogukonna turvalisuse tagamiseks. Kriisideks valmisoleku tagamine	x	x	x	x	x
3.5.19	Koerte jalutusaedikute rajamine					x
3.5.20	Pärnu-Jaagupi Rahvamaja parkla laiendamine					x
3.5.21	Libatse haruraamatukogu ümberkolimine	x				
3.5.22	Tootsi Kultuuri- ja Spordikeskus ligipääsetavuse parendamine		x			
3.5.23	Vändra Kultuurimaja remondi - ja rekonstrueerimistööd					x
3.5.24	Kvaliteetse ja kaasaegse helitehnika soetamine Vändra Kultuurimajale					x

SOTSIAAL JA HEAOLU

4. Strateegiline eesmärk: Kvaliteetne ja optimaalne heaolu- ja sotsiaalteenuste võrgustik

Alaeesmärk 4.1. Vastutustundliku ja iseseisvalt toimetuleva vallaelaniku füüsilise, vaimse ja psühhosotsiaalse keskkonna toetamine

Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
4.1.1	Sihtrühmaspetsiifiliste sotsiaalteenuste väljaarendamine (puuetega inimesed, eakad, laste hoolekanne jms) ja teenustele juurdepääsu suurendamine kogu valla territooriumil	x	x	x	x	x
4.1.2	Jätkuv ennetustöö (erinevate sihtgruppide abivajaduse märkamine, sekkumine, koolituste ja teabepäevade korraldamine, infomaterjalide jagamine)	x	x	x	x	x
4.1.3	Projektis "Isikukeske erihoolekande teenusmudeli piloteerimine kohalikes omavalitsustes" osalemine	x	x			
4.1.4	Projektis „Kodud tuleohutuks“ osalemine	x	x	x	x	x

Alaeesmärk 4.2. Sotsiaalvaldkonnas töötavate inimeste väärtustamine

Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
4.2.1	Vabatahtlike ja praktikahuviliste kaasamine valdkonna parendamiseks	x	x	x	x	x
4.2.2	Motivatsioonikoolitused hoolekandeesutuste töötajatele	x	x	x	x	x
4.2.3	Põhja-Pärnumaa Sotsiaalkeskuse personalile järjepideva supervisiooni (töönõustamise) võimaldamine	x	x	x	x	x
4.2.4	Sotsiaalvaldkonna spetsialistidele järjepideva supervisiooni (töönõustamine) võimaldamine	x	x	x	x	x

Alaeesmärk 4.3. Optimaalne hoolekandeesutuste võrk

Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
4.3.1	Optimaalse olemasoleva hoolekandeesutuste võrgu säilitamine	x	x	x	x	x

Alaeesmärk 4.4. Lastega perede heaolu tagamine

Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
4.4.1	Vanemlike oskuseid arendavate teenuste kättesaadavuse võimaldamine (koolitused, tugigrupid jms)	x	x	x	x	x
4.4.2	Koolitused võrgustikuliikmetele võrgustiku toimimise tagamiseks	x	x	x	x	x
4.4.3	Lastega perede tugisikute võrgustiku toetamine	x	x			
4.4.4	Valdkonnasisese ja- ülese koostöö tõhustamine (tervishoid, haridus jms)	x	x	x	x	x
4.4.5	Vanemlike oskuste koolitusprogrammides ("Imelised aastad" jt) osalemine	x	x	x	x	x

Alaeesmärk 4.5. Eakate ja erivajadustega inimeste teenuste arendamine

Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
4.5.1	Üldhoolduskohtade suurendamise võimaluste otsimine Tootsi Hooldekodus (vaba õueala maksimaalne kasutamine)	x	x	x	x	x
4.5.2	Eakate ja erivajadustega inimeste teenuste arendamine	x	x	x	x	x
Alaeesmärk 4.6. Esmatasandi tervishoiu säilitamine ja parendamine						
Nr.	Tegevus	2026	2027	2028	2029	2030+
4.6.1	Koostöö tervishoiuteenuste pakkujatega teenuste edendamisel (esmatasandi tervishoid jms)	x	x	x	x	x
4.6.2	Esmatasandi tervishoiuteenuste kättesaadavuse parendamiseks elanikele sobivate liikumisvõimaluste (transpordi) tagamine	x	x	x	x	x

Investeeringud valla eelarvest 2026-2029

Tegevus	2026	2027	2028	2029	Kokku
Vallateede rekonstrueerimine vastavalt teehoiukavale	134 000	143 000	138 000	138 000	553 000
Tootsi kergliiklustee projekteerimine ja ehitamine	49 600 omaosa 110 400 toetus				160 000
Sopi-Tootsi piirkonna investeeringud taastuenergia taluvustasudest		100 000	100 000	100 000	300 000
Tänavavalgustuse rekonstrueerimine ja uuendamine	30 000				30 000
Koolide ümbruskonna liikluskorralduse ülevaatamine, lahenduste leidmine ja rakendamine (Vändra gümnaasiumi liikluskorralduse projekteerimine ning ehitamine)	75 000	75 000			150 000
Hajaasustusprogrammis osalemine	45 000	45 000	45 000	45 000	180 000
Tootsi kooli päikesepaneelide paigaldus	30 000				30 000
Pärnu-Jaagupi staadioni rekonstrueerimine	450 000				450 000
Multifunktsionaalse spordiväljaku rajamine Vändra parki	30 000 omaosalus 40 000 toetus				70 000
Vändra Gümnaasiumi juurdeehituse projekt		70 000			70 000
Vändra Gümnaasiumi juurdeehituse ehitamine			1 240 000 2 760 000		4 000 000
Sotsiaalpindade renoveerimine vallas	40 000	40 000	40 000	40 000	160 000
Vändra lasteaia projekteerimine			70 000		70 000
Pärnu-Jaagupi Rahvamaja lava				50 000	50 000
Raamatukogu ruumide kaasajastamine		100 000			100 000
Pärnu-Jaagupi Põhikooli juurdeehituse projekt		70 000			70 000
Pärnu-Jaagupi Põhikooli ehitamine				1 000 000	1 000 000
Kaasava eelarve rakendamine	25 000	25 000	30 000	30 000	110 000
KOKKU	1 059 000	668 000	4 423 000	1 403 000	7 553 000

Põhja-Pärnumaa valla haridus- ja noortevaldkonna hetkeseis

Põhja-Pärnumaa valla haridus- ja noortevaldkonna arengukava koostati 2019.-2020. aastal ja kinnitati Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu poolt oktoobris 2020. Arengukava koostas OÜ Cumulus Consulting.

Haridus- ja noortevaldkonna all tuleb mõista terviklikku süsteemi, mis lisaks alus- ja üldharidusele hõlmab ka huviharidust ja -tegevust ning noorsootööd. Need on omavahel tihedalt läbi põimunud, mitteformaalne haridus täiendab kooli õpitavat ja vastupidi. Seetõttu käsitleti neid ühes arengudokumendis. Eelnevast tulenevalt on ka mõistel õppija laiem tähendus - õppimine toimub nii koolis (formaalne haridus), huviringis (mitteformaalne haridus) kui ka muudes vaba aja tegevustes (informaalne haridus). Arengukava keskmes oli nüüdisaegne õpikäsitlus - arusaam sellest, mis eesmärkidel ja viisil õppimine toimub, asetades fookusesse iga inimese võimete avamise ja tema toetamise viisil, mis lubab parimat toimetulekut järjest keerustavas maailmas ning ka selle maailma enda mõistlikul arengurajal hoidmist.

Arengukava kokkupaneku raames:

- Koostati valla elanikkonna ülevaade ja rahvastikuprognosis perioodiks 2020–2040;
- Viidi läbi haridus- ja noortevaldkonna asutuste analüüs, sh vaadeldi õpirännet, töötajaskonda, kinnisvara füüsilist olukorda ja finantseerimist. Analüüs hõlmas ka kõikide asutuste külastamist ja juhtide intervjuu;
- Korraldati kaasamisseminarid tulevikupildi kujundamiseks.

Arengukava koostamist koordineeris juhtrühm, kuhu kuulusid vallavalitsuse, volikogu ja asutuste esindajad. Juhtrühm määratles peamised suunad, tegi vahekokkuvõtteid ja järeldused.

Asutused:

• Väandra Gümnaasium on 12-klassiline gümnaasium Väandra alevis;	• Tootsi Lasteaed-Põhikool on kolme lasteaiaühmaga 9-klassiline kool Tootsi piirkonnas;
• Juurikaru Põhikool on 9-klassiline kool Väandra piirkonnas;	• Pärnjõe Kool on ühe lasteaiaühmaga 6-klassiline kool Väandra piirkonnas;
• Pärnu-Jaagupi Põhikool on 9-klassiline kool Halinga piirkonnas;	

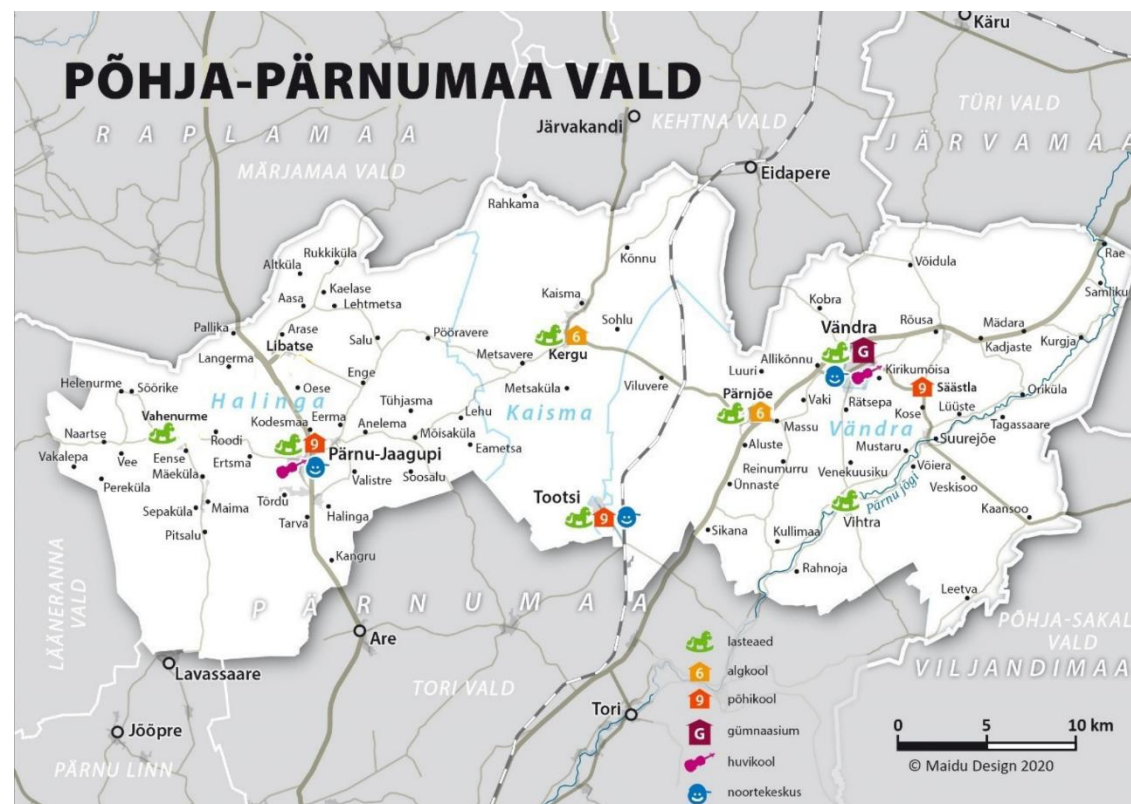

Põhja-Pärnumaa vald

„Kui noortel on võimalus õppida kodukandi koolis, käia huviringides ja tunda end kogukonna osana, kasvab siit põlvkond, kes ei taha mitte ainult siit lahkuda, vaid kes soovib siia ka tagasi tulla ja tulevikku kujundada.“

- Kergu Lasteaed-Algkool on ühe lasteaiarühmaga 6-klassiline kool Kaisma piirkonnas;
- Pärnu-Jaagupi Lasteaed Pesamuna on 10 rühmaga lasteaed Pärnu-Jaagupi alevis ja Vahenurme külas;
- Vändra Lasteaed on 11 rühmaga lasteaed Vändra alevis ja Vihtra külas;
- Põhja-Pärnumaa Noorsootöökeskusel on 3 tegevuskohta – noortekeskused Pärnu-Jaagupi, Tootsi ja Vändra alevis.
- M. Lüdigi nim Vändra Muusika- ja Kunstikool on huvihariduskool Vändra piirkonnas;
- Pärnu-Jaagupi Muusikakool on huvihariduskool Halinga piirkonnas;

Põhja-Pärnumaa valla territoorium jaotus enne haldusreformi kolme erineva omavalitsusüksuse vahel. Kõigil valdadel olid oma keskused, kuhu koondati haridusteenused. Demograafiliste muutustega kaasneb vajadus ümber vaadata ka senine toimeloogika ning viia see vastavusse muudatustega.

Joonis 9: Põhja-Pärnumaa valla haridusasutused

Järgnevalt on esitatud kokkuvõtvalt peamised järeldused analüüsivaldkondade lõikes.

Ruumimustri seisukohast saab välja tuua järgneva:

- Põhja-Pärnumaa vald on selgelt kahe keskusega omavalitsus. Vändra ja Pärnu-Jaagupi alev on mõlemad rahvaarvult piisavalt suured ning omavad laiemat tagamaad, asudes suuremate liikumisteede ääres ja tagamaalt lähtuvate ühenduste ristumiskohas. Kaugus maakonnakeskusest Pärnu linnast tingib olukorra, kus alevitel on suurem roll elanikkonnale teenuste pakkumisel;
- Kaisma ei ole eraldiseisev toimepiirkond. Kuigi Kergu küla asub peamiste liikumisteede ristumiskohas, ei ole küla ega ka kogu piirkonna rahvaarv selleks piisavalt suur. Lisaks maakonnakeskusele Pärnule jääb Kaisma piirkond kolme väiksema keskuse – Vändra, Pärnu-Jaagupi ja Järvakandi – mõjualasse;

- Valla haridusvõrgu toimeloogika kujundamisel tuleb arvesse võtta laste arvu ja paiknemist piirkondades (tarbijad), teenuste kättesaadavust (vahemaad) ja peamisi liikumismustreid (ühendused);
- Nii Vändra kui ka Halinga piirkonnas on sõiduaeg vastavalt Vändraste ja Pärnu-Jaagupisse tagamaalt kuni veerand tundi, Kaisma piirkonnast mõlemasse alla poole tunni. Kuigi Tootsi on selgelt teistest piirkondadest enam eraldatud, jääb ta siiski Vändrast ainult paarikümne minuti sõiduaja kaugusele.

2019.-2020. aastal aset leidnud rahvastikuarengute analüüsimise tulemusena saab kokkuvõtvalt välja tuua järgneva:

- Valla elanikkond väheneb kõigis piirkondades negatiivse loomuliku- ja/või rändeiibe mõjul. Valla rahvaarvu kahanemistempo on olnud pikaajaliselt keskmiselt 1,5% aastas. Kooliealiste laste arv on vähenenud viimase viieteistkümne aastaga enam kui kaks korda, tööealiste elanike arvu vähenemine on samuti suuremahuline ja kiirenev, ainsaks kasvavaks vanusegrupiks on 65+;
- Piirkondadest on trendid ja üldine demograafiline olukord rahvastiku vanusstruktuuri vaates halvem Tootsi ja Vändra alevis, sündimuse seisukohalt Vändra alevis ning väljarände seisukohalt Vändra alevis ja Kaisma piirkonnas;
- Demograafiline kohanemine on osalt toimunud, aga ei ole veel lõppenud – laste sündimus ei ole praegu piisav, et olemasoleva haridusasutuste võrguga jätkamiseks;
- Sündimus on Eesti keskmisel tasemel, aasta keskmine sündide arv on piisav kuni kolme klassikomplekti moodustamiseks. Sündide arv on piisav liitklassideta koolide pidamiseks Halinga ja Vändra (sh alev) piirkonnas.

Haridusvaldkonna teenusevajaduse 2020. aastal koostatud prognoos näitab, et:

- järgneva kümne aastaga kahaneb lasteaiaaas laste arv kuni 100 lapse ehk enam kui neljandiku võrra. Arvestades lasteaiaühma keskmiseks suuruseks 18 last, on tõenäoline 5 rühma tegevuse lõpetamise vajadus;
- Järgneva kümnendi jooksul põhikooliõpilaste arvus olulist muutust ei toimu, vähenemine jääb kuni 10% piiresse;
- Aastal 2030 läheb prognoositavalt 1. klassi Halinga piirkonnas 23 last, Kaisma piirkonnas 3, Tootsi piirkonnas 7 ja Vändra piirkonnas (sh alev) 29 last –valla peale kokku hinnanguliselt 60 last. Seega nii nagu juba praegu, veel enam tulevikus, puudub laste arvu alusel vallas vajadus kuue kooli pidamiseks.

2023. aasta maikuu seisuga rahvastikuregistri andmete alusel koostatud kooliminejate prognoos näitab, et 2030. aastaks koostatud prognoos (2020) võib tõele vastata, sest:

Aasta	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
I klassi õpilaste arv	59	92	81	81	79	80	62

Tabel 7: Kooliminejate prognoos aastani 2030.a.

Alushariduse korralduse seisukohast saab välja tuua:

Alushariduse teenust kasutatakse valdavalt kohapõhiselt ning laste liikumine omavalitsuse sees on väike; väljaspool valda kasutavad teenust vaid üksikud lapsed. Lasteaia rühmade täituvus on keskmiselt 15,8 last rühmas. Väikseim täituvus on ühe-rühmalistes lasteaedades, näiteks Kergu lasteaias, kus on 11 last, ja Pärnjõe lasteaias, kus on 16 last. Pärnjõe lasteaia rühm on maksimaalselt komplekteeritud. Tootsi lasteaias on kolmes rühmas kokku 40 last, mis teeb keskmiseks täituvuseks 13,3 last rühmas. Täituvuse hindamisel tuleb arvestada, et söimerühmas on lubatud kuni 14 last ja liitrühmas kuni 18 last. Pärnu-Jaagupi piirkonnas on kokku 10 rühma, kus käib 158 last; sealhulgas tegutseb Libatses üks liitrühm ning Vahenurmes kaks rühma. Vändra Lasteaias on 11 rühmas kokku 186 last – nendest neli rühma asuvad Mürakaru majas ja üks liitrühm Vihtra lasteaias. Praegune olukord, kus vallas on mitu väikest, vaid ühe rühmaga lasteaeda, muudab keeruliseks rühmade paindliku komplekteerimise vastavalt laste arvu muutustele. Samas ei ole otstarbekas selliseid väikeseid kohti nagu Kergu ja Tootsi sulgeda, kuna kaugused lähimasse lasteaeda muutuksid liiga suureks. Seetõttu on oluline alushariduse teenuse pakkumist neis piirkondades jätkata, kuid Vändra ja Halinga piirkonnas oleks mõistlik koondada teenus keskustesse.

2020. aastal koostatud taustaanalüüs sündide osas on suhteliselt täpne, küll aga erineb surmade prognoos olulisel määral:

aasta	sünnid		surmad	
	prognoositud	tegelik	prognoositud	tegelik
2020	70	73	67	139
2021	70	75	67	163
2022	69	76	65	135
2023	68	69	63	137

Tabel 8: Sündide ja surmade prognoos ja tegelikkus

Antud analüüsi saab kasutada kooli minejate prognoosimisel. Küll aga üldine rahvastiku arv on juba praegu väiksem prognoositust.

Üldhariduse korralduse seisukohast saab välja tuua:

- Vaadates asutuste geograafilist paiknemist, koolide õpilaste arvu nii hetkel kui ka perspektiivis ning hariduskulusid, on Põhja-Pärnumaa vallas liiga palju üldhariduskoole;
- Kuue kooli pidamine Põhja-Pärnumaa vallas ei ole kestlik. Tuleviku koolimudeli valikul on erinevaid võimalusi, kuid põhikooliastmes on õpilaste arvult nii praegu kui ka pikas vaates jätkusuutlikud ainult Vändra Gümnaasium ja Pärnu-Jaagupi Põhikool;

- Põhja-Pärnumaa valla kokkuvõtte (õpetajate palga jm kulu - tulu koolikohtade müügist) gümnaasiumiastme sulgemisel on summas u 30 000 eurot aastas. Lisanduvate laste koolituskulude suurus sõltub, kas valitakse riigigümnaasium või mõni munitsipaalikool;
- Vändra piirkonnale on piisav üks põhikooliaste, samas arvestades lähtuvalt laste arvust esialgu püsivat paralleelklasside vajadust, võib kaaluda ka ühe nn „rahuliku kooli“ säilitamist. Võttes arvesse geograafilist asukohta ja olemasolevaid ruumitingimusi. Juurikaru Põhikooli, kuid perspektiivis kindlasti mitte 9-klassilise koolina;
- Arvestades võimaliku kokkuvõtte suhtena Põhja-Pärnumaa valla hariduskulude kogumahtu ja gümnaasiumi olulisust kogukonnale, on gümnaasiumiastme pidamine pigem valla põhimõtteline poliitiline valik. Senimaani, kuni vald on gümnaasiumi pidamisel võimeline tagama riikliku õppekava täitmiseks vajalike kvalifitseeritud õpetajate olemasolu, turvalisuse, tervisekaitse ja õppekava nõuetele vastava õppekeskkonna olemasolu, võimalused õpilase arengu toetamiseks ning kooli võimekuse pakkuda lisaks kohustuslikele õppeainetele ka valikõppeaineid gümnaasiumi riiklikus õppekavas sätestatud nõuete kohaselt, on see võimalik.
- Tootsi piirkonnas on arvestades geograafilist eripära ja tuleviku nõudluse seisukohast vajalik kooli säilitamine. Sõltuvalt reaalsest oma vallast pärinevate õpilaste arvust vajab tulevikus kaalumist, kas kõikides põhikooliastmetes;
- Vändra Gümnaasiumi ja Pärnu-Jaagupi Põhikooli mõjuala ulatub tervele piirkonnale. Väiksemad koolid teenindavad valdavalt asukohta ja ümbruskonna lapsi. Erandina saab välja tuua, et kolmandik lapsi käib Juurikaru Põhikooli Vändra alevist. Tootsi ja Pärnjõe kool on selgelt eelkõige piirkonna õpilasi teenindavad koolid;
- Demograafiliste ja geograafiliste tegurite põhjal ei ole Vändra Gümnaasiumi gümnaasiumiosa õpilaste arvu märkimisväärset kasvu ette näha. Kui senine koolivaliku muster püsib, ei ole siiski oodata ka nõudluse järsku langust. Vändra alevist ja selle ümbrusest pärit gümnaasiumiealiste noorte arv jääb eeldatavalt järgmise kümnendi jooksul 110–130 vahele, pärast mida võib oodata mõõdukast vähenemist. Halinga, Tootsi ja Kaisma piirkonna noorte puhul ei ole Vändra Gümnaasium olnud ega tõenäoliselt saa ka tulevikus nende esimeseks valikuks;
- Põhikooliõpe toimub valdavalt kohapeal ning õpilaste liikumine teistesse koolidesse on tagasihoidlik. Märnatavam väljaspool valda õppimine toimub eelkõige Kaisma piirkonnas, kus kohapeal on vaid 6-klassiline kool. Samas käib teistest piirkondadest õpilasi õppimas Tootsi koolis. Kaisma piirkonnas on olemasolev ja tuleviku laste arv piisav ainult 3-4 klassiga liitklassidega algkooli pidamiseks.

Huviharidus ja noorsootöö:

- Üle poole lastest omandab huviharidust valla huvikoolides ja Vändra jalgpallikoolis. Halinga piirkonnast käiakse huviharidust omandamas ka Pärnu linna huvi- ja spordikoolides;
- Pärnu-Jaagupi ja Vändra muusikakoolide õpilaste arv on püsunud stabiilne, mõlema asutuse ja piirkonna laste arv on ka tulevikus piisav huvihariduskooli pidamiseks;
- Huvitegevuse korraldamisel on efektiivsem tsentraliseeritud toimemudel kui mitmes väikeses asutuses erinevate väheste osavõtjate arvuga ringide korraldamine;
- Teenuse ühtlasema kättesaadavuse tagamiseks on soovitatav muusikakoolide võimaluste laiendamine ka väga madala huvihariduse osalusega Tootsi piirkonda.

Haridusasutuste personali aspektist on olulised järgnevad asjaolud:

- Praegu valmistavad toitu kõik haridusasutused ise, välja arvatud Juurikaru Põhikool ja Tootsi Lasteaed-Põhikool. Kui toitlustus korraldada tsentraalselt kuni kolmes kohas ja toit vedada koolidesse-lasteaedadesse, võimaldaks see kokku hoida kuludes.
- Lasteaedade ja koolide õpetajate seas on noorema põlvkonna osakaal madal, mis viitab järelkasvu nappusele. Selleks, et tagada õpetajate piisav järelkasv ja vanuseline mitmekesisus, on vaja pakkuda Põhja-Pärnumaa haridusasutustes motiveerivat palgataset ja toetavat õppekeskkonda.
- Väikestes haridusasutustes on töötajate arv ja tööjõukulu ühe lapse kohta suhteliselt kõrge. Paljusid ametikohti kaetakse väikese osakoormusega ning töövaldkondade olemasolu ja kaetus (nt tugispetsialistid, haridustehnoloogid) on asutustes ebaühtlane. Väikese koormusega spetsialiste on keeruline leida ja hoida ning mitme ülesande täitmine ühe inimese poolt ei toeta erialast süvenemist ega oskuste arengut.

Haridusasutuste kinnisvara aspektist on olulised järgnevad asjaolud:

- Alus- ja üldharidusasutuste igapäevases kasutuses olev kinnisvara on enam kui 24 000 m², mida ei ole kohandatud õpilaste arvu vähenemisel. Lähtuvalt Haridus- ja Teadusministeeriumi soovituslikust koolimudelist on ühe õpilase pinnavajadus ligikaudu 11 m²;
- Olemasolev haridusasutuste kinnisvara on suurel määral ehitatud nõukogudeaegsete planeerimise ja ehituspõhimõtete järgi. On valdavalt madala väärtusega, osaliselt amortiseerunud ja vähese rekonstrueeritusega. Ruumide funktsionaalsus ja seisukord on optimaalne ning vastab tänapäevastele nõuetele vaid Pärnu-Jaagupi Põhikoolis ja Juurikaru Põhikoolis;
- Hoonetes on palju üleliigset ja vähekasutatavat pinda (nt klassiruumide suurus võrreldes laste arvuga klassis). Praegu on mittevajaliku pinda hinnanguliselt kokku 7000 m², laste arvu kahanedes see suureneb;
- Investeeringuvajadus olemasolevate hoonete kaasajastamiseks on hinnanguliselt 15 miljonit eurot. Arvestades valla finantseisu, ei ole olemasoleva põhitegevuse tulemi ja laenuvõime juures sellises mahus investeeringute elluviimine 10 aasta jooksul võimalik. Arvestades ülepinda ja laste madalat arvu mitmes asutuses pole see ka mõistlik.

Haridusasutuste finantseerimise aspektist on olulised järgnevad asjaolud:

- Riigi poolt eraldatav palgatoetus ei kata vallas hetkel täielikult nii põhikooli kui ka gümnaasiumiõpetajate töötasusid. Põhikooliõpetajate, juhtide ja tugispetsialistide töötasude katmiseks tuleb vallaeelarvest eraldada ligi 270 000 eurot ning gümnaasiumiõpetajate töötasude katmiseks ligi 29 000 eurot;
- Põhja-Pärnumaa valla peamine eelarve tuluaallikas on üksikisiku tulumaks, mis moodustab umbes 6,8 miljonit eurot ehk ligikaudu 51% eelarvest. Võrreldes Eesti keskmisega on maksutulude osakaal valla eelarves oluliselt madalam, mistõttu on toetuste osakaal vastavalt kõrgem. Aastal 2023 määras riigieelarve õpetajate töötasu alammääraks 1740 eurot, mis on 24% suurem kui eelmisel aastal. On tõenäoline, et õpetajate töötasu alammäär kasvab tulevikus;
- Õpetajate palgatõusuga peab tõusma ka lasteaiaõpetajate töötasu alammäär — 90% ilma magistrigraadita ja 100% magistrikraadiga õpetaja töötasust. Hariduse tugispetsialistide minimaalne töötasu on samal tasemel õpetajate töötasu alammääraga. Tugispetsialistide töötasu saaks katta õpetajate palgatoetuse ümberjaotamisest.
- Valla eelarve jaotuses tegevusvaldkondade lõikes on konkurentsituks suurim osa valla põhitegevuse kuludest seotud just haridusvaldkonnaga (56%).
- Maksumaksjad moodustavad 45% elanikkonnast, kusjuures tööeline elanikkond (19-64 aastased) moodustavad valla elanikkonnast 56,3%. Kui Eestis keskmiselt on maksumaksjate arv viimase kümne aasta jooksul kasvanud 14%, siis Põhja-Pärnumaa vallas on see 7% vähenenud. Maksumaksja keskmine brutotulu Põhja-Pärnumaa vallas (2022. a 1354 eurot kuus) on oluliselt madalam Eesti keskmisest (1654 eurot kuus). Viimasel kümnendil on olnud tulu kasvutempo kõrgem Eestis keskmiselt 1,77%, Põhja-Pärnumaal 1,68%, seega suhteline sissetulekute vahe on suurenenud (100 eurolt 300 eurole). Väliskeskkonnast tuleneb jätkuv surve valla kulude kasvuks palgakasvu, hindade kallinemise ja valla poolt osutatavate teenuste mahu suurenemise näol;
- Valla jooksva majandamise ja arvestatava investeerimise võimekuse saavutamiseks on vaja oluliselt parandada Põhja-Pärnumaa valla tulubaasi;
- 2023. a valla eelarves planeeritud põhitegevuse tulems on 20 620 eurot ehk vaid 0,124% põhitegevuse tulude mahust. Planeeritud vaba netovõlakkoormus 2023. aasta lõpuks on 5 miljonit eurot, netovõlakkoormuse määr 30%.

Arvestades laste arvu lasteaedades ja õpilaste arvu üldhariduskoolides, oluliselt pinnavajadusi ületavat ja investeringuid eeldavat kinnisvara ja demograafilisi trende, on Põhja-Pärnumaa vallal otstarbekas teha olulisi muudatusi koolivõrgus. Ilma muudatusteta haridusvõrgus (jt avalike teenuste pakkimisel) on Põhja-Pärnumaa vallal juba lähiaastatel väga keeruline tagada Eesti seadustega kohalikule omavalitsusele pandud ülesannete kvaliteetset täitmist haridusvaldkonnas.

Põhja-Pärnumaa valla põhimõtteline küsimus haridusvõrgu ümberkorraldamisel lähtub tasakaalupunkti otsimisest skaalal: asukoht võimalikult kodu lähedal (olemasoleva koolivõrgu säilitamine) versus rahalised võimalused palkade, õppesisu ja õppetingimuste parandamiseks.

Haldusreformi järgselt eeldatakse omavalitsustelt suuremat võimekust, seda ka haridusvaldkonnas. Ootus on, et omavalitsus ei tegele pelgalt „pidamise“, vaid ka suudab sisuliste tegevuste koordineerimise eest vastutuse võtta. See tähendab, et lisaks haridusvõrgu korrastamisele tuleb Põhja-Pärnumaal tähelepanu suunata sisuküsimustele.

Haridus ja noorsootöö avavad iga õppija võimed ja toetavad teda viisil, mis tõstab ta „katustest kõrgemale“.

Haridusstrateegia lähtepunktiks on nüüdisaegne õpikäsitus, mis asetab kõige keskmesse õppija. See tähendab, et ta on teadlik iseendast ja pakutavatest võimalustest nii haridusasutuses kui väljaspool. Tema õpiteekond on paindlik ja arvestab iga õppija personaalsete erisuste ning vajadustega. Samuti on tal võimalik oma haridustee kujundamisel kaasa rääkida, mis eeldab oma tulemuste eest teadliku vastutuse võtmist.

Süsteemi osad – lasteaiad, koolid, huvikoolid ja noortekeskused – moodustavad igal tasandil toimiva ning strateegiliselt juhitud terviku. Nad pakuvad mitmekesiseid valikuid alates lasteaiast lõpetades mitteformaalse hariduse ja vabatahtliku tegevusega.

Haridussüsteemi läbinule on avatud kõik valikud.

Haridus- ja noortevaldkonna missioon on iga Põhja-Pärnumaa lapse ning noore mitmekülgse arengu toetamine just talle sobival moel.

Eesmärk 1. Õppimine on isikukeskne ja toetab õppija igakülgset arengut.

Soovitud seisund

Haridus- ja noortevaldkonnas rakendatakse isikustatud lähenemist, mis sisaldab nii formaalset kui ka mitteformaalset õpet. Igale lapsele ja noorele on tagatud igakülgne tugi – andekaid „kiirendatakse“ ja abivajajaid aidatakse järele. Vajalik info liigub osapoolte vahel tõrgeteta (lapse ja noorega ühest astmest ning asutuste vahel kaasa).

Haridus- ja noortevaldkonna osapooled on teadlikud viimastest uuendustest ja rakendavad neid parimal võimalikul moel. Õppimise ja õpetamise mudelid tagavad tulevikutöö universaalsete oskuste ning väärtushinnangute kujunemise, võimaldades õppijatel kiirelt muutuvast maailmast konkurentsivõimelisena püsida.

Õppijad võtavad oma tulemuste eest ise vastutuse ja teadvustavad oma rolli õppeprotsessis.

Eesmärk 2. Haridus- ja noortevaldkonnas töötavad innustunud ja pädevad inimesed.

Soovitud seisund

Asutused on hästi ja uuendusmeelselt juhitud. Organisatsioonikultuur on avatud ja töötajate personaalset arengut edendav.

Töötajad on pädevad oma ala spetsialistid, kes teevad oma tööd suure pühendumusega, olles õppijaile positiivseks eeskujuks. Nad tahavad ja suudavad kaasas käia kiirelt muutuva keskkonna nõudmistega.

Kindlustatud on kõikide valdkondade töötajate olemasolu ja järelkasv – töö haridussüsteemis on lugupeetav ning motiveeriv.

Eesmärk 3. Asutuste võrk on tasakaalus ja keskkond on tänapäevastele ootustele vastav.

Soovitud seisund

Haridusvõrk vastab valla elanikkonna suurusele ja paiknemisele, olles omavalitsusele rahaliselt jõukohane. Jätkusuutmatute asutuste tegevus on lõpetatud ja vabanenud ressursid suunatud teiste asutuste arendamisse. See on muutnud keskkonna meeldivaks, turvaliseks ja tänapäevastele ootustele vastavaks.

Gümnaasiumiharidus on mitmekülgne ja pakub õppijaile valikuvõimalusi. Huvikoolid ja peamiselt üldhariduskoolides pakutavad huviringid lähtuvad noorte vajadustest ning tagavad neile mitmekülgse arengu. Noorte vaba aega ja eneseteostust täiendab korras noortekeskuste võrgustik.

Transport on korraldatud selliselt, et tagatud on kõikide õppijate mugav ligipääs asutustele.

Haridus- ja noortevaldkonna tegevused valla arengukavas viiakse ellu läbivatest põhimõtetest juhituna.

Nendeks on:

- Koostöö – Põhja-Pärnumaa on ühtehoidev omavalitsus. Piirkondlikke erisusi arvestatakse, kuid omavahel ei konkureerita, vaid arendatakse teineteise tugevaid külgi;
- Sihikindlus ja läbimõeldus – otsuseid tehakse pikaajalist visiooni, mitte päevapoliitikat silmas pidades, isegi kui need mõnikord ei taga kiiret edu. Otsuste tegemisse kaasatakse kõik asjasse puutuvad huvigrupid.